

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

November 8
1975

MALI OGLASI

Revolver Gasser in drugo staro orožje kupim. Ponudbe z opisom in s ceno na: Janez Hartman, Tončke Čečeve 7, 63000 Celje.

Legli brak-jazbečarjev, poleženi 1. 8. in 20. 8. t. l., sta naprodaj. Mladiči po ugodni ceni pri: Justin Žibert, Grajska pot 20, 61310 Ribnica na Dol.

Psa-mladiča epagneul bretona, starega 4 mesece, z rodovnikom, prodam. — Dušan Mrmolja, Batuje 77, 65262 Črniče.

Psičke brak-jazbečarje, stare po 3 mesece, prodam ali zamenjam za pse iste pasme z odličnimi kvaliteta, za nadaljnjo zrejo. Starša mladičev odlično in CACIB. Na pisma odgovarjam. — Mihajlo Radivojević, Vuka Karađića 101, 11500 Obrenovac.

Kratkodlake istrske goniče, stare po 12 tednov, prodam. Starši s prav dobro oceno. Prodam tudi psico, priporočeno za parjenje, staro 4 leta, s prav dobro oceno in z opravljenimi preizkušnjo. — Vinko Podobnik, Zakriž 7, 65282 Cerkno.

Mlade resaste istrske goniče, lovsko odličnih staršev, poležene 8. 9. 1975, prodam. — Vinko Gorše, 61331 Dolenja vas (št. 77).

Pasjo uto z dvojno steno — prodam. Klemenčič, Hrastje 130, 64000 Kranj.

Tricevko Suhli, kal. 12—12—7 × 65 R, z daljnogledom Kahles — prodam. Vlado Podlogar, 61355 Polhov Gradec 74.

Lovske terierje (3 pse in 1 psičko) ter angleška poentra-psički, črno beli, stare po 4 mesece — prodam. Starši odlično in prav dobro ocenjeni. Cena ugodna. — Stanko Herle, Potoška vas 32, 61410 Zagorje ob Savi.

Brak-jazbečarja, samca, starega 4 mesece, z rodovnikom — prodam. Psiček je rjav s temnimi ožigi. — Anton Orehek, Murnova 2, 61230 Domžale.

Ukradeno lovsko orožje

(Nadaljevanje iz Lovca, št. 7)

7. Boroveljska dvocevka, kal. 16—16, št. 113/62. Ukradena 24. 1. 1971 iz oseb. avtomobila v vasi Hrastenice.

8. Malokalibrska puška, kal. 5,6 mm (.22), št. 1113. Ukradena 24. 5. 1970 iz stanovanja v Redljeku 11.

9. Bokarica, kal. 7 × 57 R/12, št. 412841, češke izdelave. Ukradena iz avtomobila 31. 10. 1969 v Ljubljani, Župančičeva ulica.

10. Dvocevka z etuijem, znamke JANSEN KLK, kal. 24/5,6, št. 15034, in 25 nabojev. Ukradena 25. 2. 1968 iz vlaka na železniški postaji v Ljubljani.

Vsakega, komur je kaj znanega o navedenem orožju, prosimo, naj sporoči UJV v Ljubljani, Prešernova 18, telefon (061) 23-871, int. 360.

Uprava javne varnosti Ljubljana

XIV. republiška tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem

9. novembra 1975, blizu Polskave (Slov. Bistrice), pričetek ob 8. uri. Pse prijavite do 5. novembra na: DLP, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana, telefon (061) 23-067. Kinološki referenti, vodniki in lastniki lovskih psov, ogledajte si to zanimivo prireditve — vrhunsko delo psa po strelu!

I. republiška uporabnostna tekma brak-jazbečarjev

15. novembra 1975, v lovišču LD Pšata, zbor ob 7. uri pred gostilno Pečnikar v Šentjakobu pri Ljubljani. Tekmovanje v disciplinah: gonja, krvni sled, strelomirnost, odločljivost in splošna ubogljivost.

Rok za prijave do 10. novembra vodi tekme: Ivan Kralj, Kidričeva 4, 61230 Domžale. Prijava mora vsebovati: ime psa, št. JRBj, poležen (datum) in točen naslov lastnika.

Društvo brak-jazbečar in barvar vabi ljubitelje teh psov, da si ogledajo njihovo vsestransko uporabnost.

Vsi psi, privedeni na pregled, preizkušnjo ali tekmo, morajo biti cepljeni proti steklini (letos). Pes je lahko pripuščten na prireditve le na osnovi potrdila o cepljenju, ki ga mora vodnik prinesiti s seboj.

Lastniki in vodniki lovskih psov, včlanite se v ustrezno kinološko društvo oziroma klub (»pasemsko organizacijo«), da boste pravočasno obveščeni o kinoloških prireditvah!

Knjigo Psi vsega sveta lahko nabavite v poslovalnicah LOVSKE ZADRUGE LOVEC.

NOVEMBER — LISTOPAD

dne	Gibanje sonca:		dolžina dneva	Lunine mene:
	vzide	zaide		
10.	6.55	16.36	9.41	mlaj 3. ob 14.05
20.	7.08	16.26	9.18	prvi krajec 10. ob 19.21
30.	7.22	16.19	8.57	ščip 18. ob 23.28
				zadnji krajec 26. ob 7.52

Foto Jože Lavtižar:
V listopadu je gamsji
prsk in posebno kozel si
za ženitovanje »nade-
ne« lep svatovski kožuh.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVIII. letnik

št. 8

november–listopad 1975

Vsebina:

Slavko Kovač
Jože Skofic
Milan Kemperl
Zvonimir Šusteršič
Matevž Hace
Po lovskem svetu:

Lovski oprtnik:

Mladi pišejo:
Vprašanja – odgovori:
Jubilanti
Lovska organizacija:

V spomin
Lovska kinologija:

Šaljive

Mednarodna razstava psov v Ljubljani	226
Doslej največja razstava psov v Sloveniji	227
Srebrni jubilej gojitvenega lovišča Kozorog	230
V septembru na gamsa	236
Stari notranjski lovci – IV.	239
S poti po Himalaji – Jastrebi in brkati ser – Janez Gregori	242
Razbita živalska združba – K. M.	244
Ris na hribu Židovec – F. Klevišar	244
Ko je na Nanosu prvič rupal jelen – L. Tratnik	245
»Narava v gorskem svetu« – Fr. Cvenkel	246
Po 104 letih padel medved na Bovškem – D. Muznik	247
Disciplinsko kaznovanje v LD – F. S.	248
Mednarodna lovska razstava v Vidmu – preložena – LZS	250
Lovskočuvajski tečaj v Dravogradu – O. K.	250
II. tržaška tekma psov po krvnem sledu, 8. junij 1975 – L. Fabiani	254
Jubilejna preizkušnja psov jamarjev v Velikovcu, Avstrija – V. Foršček	255
	256

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 610001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 130 din. Za druge naročnike je letna naročnina 100 din, za inozemstvo 120 din. Posamezna številka 9 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 12 din, od 15 do 25 besed 15 din, od 25 do 35 besed 20 din, od 35 do 45 besed 25 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. – Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. – Ta številka je natisnjena v 16 950 izvodih.

Mednarodna razstava psov v Ljubljani

Slavko Kovač

Po dveh letih je bila hala Tivoli v Ljubljani, 16. in 17. avgusta, zopet prizorišče velike kinološke prireditve. Prvi dan so bili razstavljeni nelovski psi, drugi dan pa lovski. Vsakokrat, ko obiščem razstavo v teh idealnih, zračnih prostorih, se spomnim nekaj povojnih razstav na športnih igriščih v Ljubljani, ki jim vreme ni bilo naklonjeno, in seveda vseh težav, ki so jih imeli prireditelji in razstavljalci. Odkar pa nudi gostoljubje hala Tivoli, so organizatorji razstav rešeni teh skrbi.

Od skupno 950 prijavljenih psov je bilo 459 športnih in službenih, 491 pa lovskih. Seveda je pri tem treba upoštevati, da je bila prijavljena cela vrsta lovskih pasem, ki so to samo še na papirju (beagle, basset hound, bloodhound, dolgodlaki jazbečarji, resasti in kratkodlaki foksterierji, blakeland, škotski in welsh terierji). Verjetno pa je bila v športnih rokah tudi večina setrov ter ameriških in koker španjelov, tako da moramo priznati številnejšo udeležbo športnikom. Letošnja razstava je bila tudi iz-

Častno predsedstvo razstave

Tone Kovič, predsednik skupščine mesta Ljubljane
Franc Razdevšek, predsednik Turistične zveze Slovenije
Sergej Vošnjak, predsednik Turistične zveze Ljubljana
Lojze Briški, predsednik Lvske zveze Slovenije
Rado Pehaček, član Sveta federacije
Otmir Kreačič, predsednik Kinološke zveze Jugoslavije
Franjo Bulc, častni predsednik Kinološke zveze Slovenije
Teodor T. Drenig, častni predsednik Zveze klubov za zrejo športnih in službenih psov SR Slovenije
Vladimir Pleničar, častni predsednik Društva ljubiteljev ptičarjev

redno pestra po pasmah: prijavljeni so bili športni in službeni psi kar 50 pasem, in lovski psi 41 pasem. Med lovskimi pasmami so številčno prvačili goniči; prijavljenih je bilo 82 psov sedmih pasem. Po številu in kakovosti so bili vodilni kratkodlaki istrijanci, ki so dosegli visoko kvaliteto raven. Isto velja za resaste istrijance, ki pa so manj številni, a bi zaradi svojih izrednih lovskih sposobnosti zaslužili še večjo pozornost naših lovcev.

Drugi goniči so bili zastopani le skromno. To velja posebno za posavce, ki so sicer med našimi lovci zelo priljubljeni, a zelo neizenačeni; zato verjetno tako skromna udeležba. Klub ljubiteljev goničev čaka odgovorna naloga, da za svetovno razstavo na Dunaju pripravi primerno ekipo goničev domačih pasem. V ta namen je ljubljanska razstava idealna priprava. Za veliko število brak-jazbečarjev, ki jih imamo v Sloveniji, je bila udeležba nekoliko skromna. Prijavljenih je bilo le 36, a je takoj treba priznati, da so bili izredno kvalitetni in je sodnik imel zelo težko nalogo izbrati najlepše.

Udeležba hannovskih barvarjev je bila šibkejša kakor pred dvema letoma. Razveseljiv je pojav bavarških barvarjev pri nas, ki se bodo zlasti v težjih hribskih loviščih gotovo obnesli.

Lovski terierji so se tudi na letošnji razstavi predstavili v lepem številu in izenačeno; iz leta v leto je viden napredek.

Med številnimi zastopniki jazbečarjev je večje oko opazilo razliko med psi, ki so v športnih rokah, in lovskimi jazbečarji. Prvi z globokim prsnim košem, ki se skoraj dotika tal, in s kratkimi nožicami, drugi s prsmi dovolj visoko od tal, mišičasti in sploh uporabne lovske oblike. Verjetno bodo pristojne pamske organizacije morale v kratkem sprejeti ukrepe, ki bodo preprečili odtujevanje te lovske pasme.

Precej pestra in številna je bila udeležba psov ptičarjev. Vodilni po številu in kvaliteti so bili nemški kratkodlakarji. Po kvaliteti niso zastajali manj številni nemški ostrodlaki ptičarji, ki pa se dele v štiri pasme: žimavci, resavci, griffoni in

Prireditveni odbor razstave

Polde Maček, predsednik;
Henrik Vadnov, tajnik;
Viki Koritnik, blagajnik;
doc. vet. Dominik Rode, pomočnik blagajnika; gospodarska komisija: Janez Hojan, Rafko Borenšek, Saša Kovač; strokovna komisija: Miroslav Zidar, Jože Škofic, Bogdan Sežun, Ljuba Zadnik, Jurij Verovšek; propagandna komisija: Vladimir Pleničar, Andrej Tolazzi, ing. Miha Adamič, Boris Leskovic, Štefan Zaplotnik; veterinarska služba: Marko Lokar, dipl. vet.
Vodja razstave: Valter Šehel, predsednik Zveze klubov za zrejo športnih in službenih psov SR Slovenije
Prireditelj: Kinološka zveza Slovenije

Ocene, naslovi

Psi so bili ocenjeni po njihovi zunanosti z ocenami: odlično, prav dobro, dobro, zadostno ali nezadostno.

Odlično ocenjenim psom se lahko ob pogojih, ki jih določa Mednarodna kinološka zveza, Jugoslovanska kinološka zveza in Kinološka zveza Slovenije, podelijo naslovi:

CACIB – Certifikat d'Aptitude au Championnat International de Beute – Kandidat za mednarodnega prvaka v lepoti
Rezervni CACIB –

CAC – Kandidat za prvaka Jugoslavije v lepoti – Ljubljana 1975

Prvak Slovenije 1975 –

Prvak Ljubljane 1975 –

Mladinski prvak Ljubljane 1975

pudel-poentri. To bi bilo treba pri bodočih razstavah in sestavi razstavnih katalogov upoštevati. Ostali ptičarji, ki smo jih še videli, so bili zanimivi kot zastopniki svojih pasem, a psom naših ustaljenih pasem verjetno v lovski praksi ne bi mogli konkurirati.

Številčno močno zastopani so bili nemški prepeličarji, ki jih je bilo na razstavi 44. Kaže, da bo v bodoče ta pasma zadovoljevala potrebe naših lovcev po psih šarivcih. Priznanje razvoju te pasme pri nas je bila odločitev komisije, ki je izbrala za najlepšega lovskega psa razstave nemškega prepeličarja.

Špringer španjeli so bili maloštevilni; žal je ta lovsko zelo uporabna pasma postala redka po vsej celinski Evropi. Med zelo številnimi koker španjeli iz inozemstva so se redki naši zastopniki popolnoma izgubili. Večina naših lovcev, ki ima koker španjele, z njimi sploh noče več na razstavo, ker so določila sedaj veljavnih pasemskih znakov preveč naklonjena športni zreji in tuja lovsko uporabni obliki psa šarivca.

Obiskovalcev je bilo oba dneva dovolj. Žal se je ponovila napaka s prejšnjih razstav, da so se po končanem ocenjevanju obiskovalci sprehajali že pred praznimi boksi, ker nedisciplinirani razstavljalci niso privedli psov nazaj na njihove prostore ali pa so celo predčasno zapustili razstavo. To je treba v bodoče preprečiti in primerno okrepiti rediteljsko službo. Ozko grlo vsake razstave v hali Tivoli je tudi oskrba obiskovalcev, posebno razstavljalcev, organizatorjev in drugih sodelavcev, ki ne smejo in ne utegnejo zapustiti razstave ter se najesti in odžejati v bližnjih gostinskih lokalih. V bodoče naj bi se dogovorili z gostinskim podjetjem, ki bi z več iznajdljivosti bolje organiziralo postrežbo.

V organizacijskem odboru letošnje razstave so poleg že prekaljenih

Po številu in kakovosti so bili vodilni naši iskri beli kratkodlaki istrijanci

moči poprijeli tudi mlajši kinologi, kot je bilo videti, uspešno. Za uspeh razstave gre zahvala vsem prizadevnim organizatorjem pa tudi številnim razstavljalcem in obiskovalcem, ki jim je pri srcu razvoj slovenske kinologije.

Doslej največja razstava psov v Sloveniji

Letošnja mednarodna razstava psov vseh pasem v Ljubljani je bila v Sloveniji 23. po ustanovitvi prve kinološke organizacije pri nas.

Za najlepšega lovskega psa razstave je komisija izbrala nemškega prepeličarja

Posavci so zelo priljubljeni goniči, a so neizenačena pasma

Foto J. Vester

Zanimanje za udeležbo je bilo posebno v inozemstvu zelo veliko, saj je prispelo kar 346 prijav iz 9 držav.

Domačih psov je bilo prijavljenih 604, skupno torej 950. To je bila največja razstava psov v Sloveniji, v predvojnem in povojnem obdobju.

Prvi razstavni dan – sobota, 16. avgust – je bil namenjen športnim in službenim psom ter psom za družbo. Zastopane so bile zelo številne pasme s 351 psi iz tuzemstva in s 134 iz inozemstva.

Ocenjevanje je bilo v 9 skupinah oziroma ocenjevalnih krogih. V I. krogu so bili psi naših domačih pasem: kraški ovčarji, šarplaninski ovčarji, hrvaški ovčarji in dalmatinci. Podeljenih je bilo: 23 odličnih, 8 prav dobrih in 2 dobri oceni, 7 CACIB, 5 Rez. CACIB, 5 CAC, 3 Prvak Slovenije, 1 Prvak mladih.

V II. in III. krogu sta sodnika ocenjevala nemške ovčarje, ki jih je bilo čez 80. Podeljenih je bilo: 26 odličnih, 21 prav dobrih in 20 dobrih ocen, 3 CACIB, 3 Rez. CACIB, 2 CAC, 1 Prvak Slovenije, 1 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

Bavarski barvar je tudi v težjih hribskih loviščih odličen in vztrajen krvosledec, zlasti za obstreljeno srnjadjo

Foto J. Vester

IV. krog je bil namenjen nemškemu bokserjem. Sodnik je podelil: 12 odličnih, 11 prav dobrih in 1 dobro oceno, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 1 Prvak Slovenije, 2 Prvak Ljubljane, 1 Prvak mladih.

V V. krogu so bili nemške doge in vsi hrti. Podeljenih je bilo: 17 odličnih in 4 prav dobre ocene, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 2 Prvak Slovenije, 1 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

VI. krog – dobermanji, vsi šnavcerji, bullterierji in drugi. Podeljenih je bilo: 47 odličnih, 29 prav dobrih in 1 dobra ocena, 14 CACIB, 5 Rez. CACIB, 15 CAC, 7 Prvak Slovenije, 12 Prvak Ljubljane, 10 Prvak mladih.

VII. krog – psi vseh velikih pasem. Sodnik je podelil: 34 odličnih, 6 prav dobrih in 3 dobre ocene, 10 CACIB, 4 Rez. CACIB, 4 Prvak Slovenije, 13 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

VIII. krog – škotski ovčarji in šelti. Sodnica je podelila: 17 odličnih, 8 prav dobrih in 1 dobro oceno, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 1 Prvak Slovenije, 2 Prvak Ljubljane, 4 Prvak mladih.

IX. krog – vsi kodri in druge pritlikave pasme. Podeljenih je bilo: 35 odličnih, 4 prav dobre, 3 dobre in 1 zadostna ocena, 14 CACIB, 1 Rez. CACIB, 8 CAC, 3 Prvak Slovenije, 2 Prvak Ljubljane, 4 Prvak mladih.

Na razstavo ta dan ni prišlo 126 psov, ki so bili prijavljeni.

Seštevek vseh podeljenih ocen in nazivov prvega dne razstave: 201 odlična ocena, 91 prav dobrih, 31 dobrih in 1 zadostna. 197 odlično ocenjenim psom so sodniki podelili nazive: 55 CACIB, 24 Rez. CACIB, 39 CAC, 22 Prvak Slovenije, 33 Prvak Ljubljane, 24 Prvak mladih.

Drugi razstavni dan – nedelja, 17. avgust – so dvorano napolnili psi lovskih pasem, ki so bili razdeljeni v 13 ocenjevalnih skupin oziroma

14 krogov. Drugi dan je bilo na razstavi 389 psov.

I. in II. krog sta bila za goniče domačih pasem. Sodnika Lojze Brvar in Jožko Kalan sta podelila: 35 odličnih, 36 prav dobrih in 4 dobre ocene, 5 CACIB, 3 Rez. CACIB, 2 Prvak Slovenije, 4 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

III. krog – brak-jazbečarji, ki so bili kvalitetno na višini. Sodnik Tine Hafner je podelil: 19 odličnih, 9 prav dobrih in 3 dobre ocene, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 2 Prvak Slovenije, 2 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

IV. krog – barvarji, beagli, basseti, bloodhoundi. Sodnik Miloš Kelih je podelil: 16 odličnih in 3 prav dobre ocene, 7 CACIB, 5 Rez. CACIB, 3 CAC, 1 Prvak Slovenije.

V. krog – lovski terierji, ki so bili precej močno zastopani. Sodnik Milovan Vitomirov je podelil: 18 odličnih, 17 prav dobrih in 1 dobro oceno, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 2 Prvak Slovenije, 2 Prvak mladih.

VI. krog – jazbečarji, ki jim je sodnik Ivan Rojc podelil: 26 odličnih, 13 prav dobrih in 2 dobri oceni, 7 CACIB, 5 Rez. CACIB, 5 CAC, 4 Prvak Slovenije, 3 Prvak mladih.

VII. krog – foksterierji in ostali terierji. Sodnik Ivan Caf je podelil: 7 odličnih in 3 prav dobre ocene, 2 CACIB, 1 Rez. CACIB, 1 CAC, 1 Prvak Slovenije, 2 Prvak Ljubljane.

VIII., IX., X., XI. in XIV. krog – nemški, angleški in ostali kontinentalni ptičarji ter labrador retriverji. Sodniki Bogdan Sežun, Jože Selan, Orest Bordon, Vladimir Pfeifer, prof. dr. Milorad Tadić so podelili: 56 odličnih, 50 prav dobrih in 6 dobrih ocen, 9 CACIB, 5 Rez. CACIB, 6 CAC, 4 Prvak Slovenije, 8 Prvak Ljubljane, 3 Prvak mladih.

XII. krog – nemški prepeličarji. So precej mlada pasma, ki se je pri nas začela uveljavljati v večjem številu šele po zadnji vojni. Psi te pasme so zelo dobri šarivci na suhem in v vodi ter dobri prinašalci dlakaste in pernate divjadi.

Resasti istrijanci imajo izredne lovske sposobnosti

Foto T. Oseli

Inozemski sodnik Heinrich Hecker, Zah. Nemčija, jim je podelil: 7 odličnih, 18 prav dobrih in 14 dobrih ocen, 2 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 1 Prvak Ljubljane, 3 Prvak mladih.

XIII. krog – špringer španjele, ameriške in angleške koker španjele je ocenjeval inozemski sodnik Paolo Arbanassi, Italija. Prejeli so: 22 odličnih, 11 prav dobrih in 4 dobre ocene, 6 CACIB, 2 Rez. CACIB, 2 CAC, 2 Prvak Ljubljane, 2 Prvak mladih.

Od psov, prijavljenih za razstavo ta dan, jih niso privedli 97.

Končni seštevek podeljenih ocen in nazivov drugega razstavnega dne: 196 odličnih, 160 prav dobrih in 33 dobrih ocen, 42 CACIB, 27 Rez. CACIB, 25 CAC, 17 Prvak Slovenije, 19 Prvak Ljubljane, 17 Prvak mladih.

Skupno je bilo na razstavi 485 ne-lovskih in 389 lovskih psov.

Uspeh razstave je bil na splošno zelo zadovoljiv. Brez spodrseljavev in manjših napak ter običajnih težav pa menda nikoli ni večje prireditve.

Jože Škofic

Balkanski gonič – znan po svoji ostri lovski strasti in vztrajnosti, saj izmed vseh goničev pri gonji zdrži najdlje

Foto T. Oseli

Srebrni jubilej gojitvenega lovišča Kozorog

Milan Kemperl

Kolektiv zavoda za gojitev divjadi (ZGD) Kozorog je sklenil 25-letnico svojega lovišča, ki je bila dejansko 25. januarja 1974, proslaviti letos skupaj s 30-letnico osvoboditve. V soboto, 25. januarja 1975, je bil v lovski koči v Kamniški Bistrici slavnostni sestanek delovne skupnosti ZGD, hkrati pa tudi občni zbor sindikalne podružnice Kozorogovega kolektiva. Poleg zastopnikov lovskih organizacij so se slovesnosti udeležili tudi predstavniki občine Kamnik: njen predsednik Franc Svetelj, predsednik IS SO ing. Alfonz Boltar, sekretar obč. komiteja ZKS Anton Fišer in predsednik obč. sindikalnega sveta Janez Maleš.

Poročilo o 25-letnem delovanju ZGD Kozorog je podal Milan Kemperl, direktor ZGD Kozorog.

Na slavnost so bili povabljeni tudi upokojeni uslužbenci Zavoda. Vsi, ki so bili oziroma so uslužbenci ZGD 25 let in 15 let, so dobili zlate oziroma srebrne jubilejne Kozorogove značke in pismena priznanja, uslužbenci nad 5 let pa bronaste jubilejne značke.

Po uradnem delu slovesnosti je bilo prijetno lovsko-tovariško srečanje, združeno z gledanjem lovskih filmov, ki jih je predvajal zastopnik Lovske zveze Slovenije. ZGD Kozorog je sodeloval tudi na smučarskem tekmovanju v slalomu, ki ga je aprila letos priredil sindikalni svet občine Kamnik na Veliki planini v počastitev 30-letnice osvoboditve. V ekipi veteranov sta osvojila 1. in 2. mesto znana slovenska smučarska tekmovalca in poklicna lovca ZGD Kozorog – Tine Mulej in Janko Štefe.

Praznovanje 25-letnice lovišča in 30-letnice zmage nad fašizmom je Kozorog zaključil s strelsko prireditvijo za prvenstvo gojitvenih lovišč Slovenije, 18. maja 1975. Pokal je osvojil ZGD Fazan Beltinci. Najboljši posameznik na umetne golobe in v kombinaciji je bil Rudi Črnič iz kolektiva ZGD Fazan – Beltinci, v tarčo »srnjak« pa Janez Tišler iz kolektiva ZGD Kozorog – Kamnik.

C. F.

Na pobudo in s pomočjo Ivana Mačka-Matiije, predsednika tedanjega najvišjega slovenskega lovskega foruma – Lovskega sveta LR Slovenije, sta bili leta 1949 usta-

novljeni gojitveni lovišči »Kamniške planine« in »Karavanke«, ki sta bili enajst let v sklopu gojitvenih lovišč Slovenije. Z razformiranjem uprave teh lovišč v Ljubljani je

Izvršni svet LRS omenjeni lovišči 1. 1. 1961 združil v eno lovišče, z imenom Kozorog, ker se je tedaj edino v Sloveniji in Jugoslaviji po-nášalo s kozorogi.

Lovišče Kozorog se razteza od vrha Stola v Karavankah preko Savinjskih Alp do Logarske doline in zajema tudi ravnino od Pred-dvora do Smlednika ter od Most do Šenturške gore. Nahaja se na območju 6 upravnih občin in zajema 46 katastrskih občin. Skupno meri 50 858 ha. Najnižja nadmorska višina je 373 m, najvišja pa – vrh Grintovca – 2558 m. Lovišče je razdeljeno na 16 revirjev, 14 gorskih in 2 nižinska.

Naloga kolektiva ZGD je skrbeti za obstoj in zdrav razvoj divjadi, predvsem avtohtone. To se pravi, da odstrelujemo takšno divjad in le toliko, da ni v škodo posameznim vrstam. Še posebno pozornost s tem ciljem pa posvečamo v lastnih rezervatih, s površino 15 000 ha, kjer izvajamo kar najmanjši in strogo gojitveni odstrel.

Najštevilnejša divjad v lovišču je **gams**. Poprečni letni odstrel je 200 živali, kar je 10 do 13 % pomladanskega staleža, ki se je v zadnjih petih letih povečal od ca. 1300 na ca. 1750.

Lovskega turizma v našem lovišču so deležni tujci in tudi domači gostje. Lani so inozemci uplenili 78 % za odstrel predvidenih gamsov, domači gostje pa 22 %.

V letih 1971–1972 smo bili v skrbeh zaradi gamsje slepote, ki se je pojavila v zahodnem delu lovišča. Spričo znanega nasveta, da je treba vse s to boleznijo okužene gamse, ne oziraje se na spol in starost, odstreliti, je bil naš kolektiv pred težko odločitvijo. Po tehtnem preudarku, češ da je omenjeni nasvet brez tehtnih dokazov, je bil sprejet sklep, da odstrelimo samo popolnoma slepe živali. Izkazalo se je, da je bila naša odločitev pravilna.

Kasneje je tudi praktičen primer

Kozorogova fazanerija pri Cerkljah

Foto ing. J. Šašelj

potrdil pravilnost našega sklepanja, češ da ni vsak s slepoto okužen gams zapisan smrti. Ujeli smo slepega gamsjega mladiča in ga poslali v Ljubljano na pregled, kjer je poginil. Mater-kozo, ki je bila tudi okužena s slepoto, smo po odlovu mladiča dolgo skrbno opazovali. Ugotovili smo, da se je delno slepa žival popolnoma pozdravila in naslednje leto vodila zdravega, krepkega mladiča.

Okuženi revirji so bili: Zelenica-Stol, Begunjščica, Košuta in to najbolj na mejnih območjih z Avstrijo. Najdlje proti vzhodu je slepota segla do zahodnega pobočja Krvavca, kjer smo ugotovili zadnji primer te bolezni v našem lovišču. Skupno smo odstrelili 9 popolnoma slepih gamsov in našli poginulih 21, pri katerih pa nismo mogli natančno ugotoviti, če je bil vzrok smrti gamsja slepota. V letu 1973 v lovišču ni bilo več sledu o tej bolezni. Sedaj je gamsja populacija našega lovišča povsem zdrava in kakovostno napreduje.

V članku »Dvajset let gojitvenega lovišča Kozorog« (Lovec, št. 10 – januar 1969) sem odstavek o **jelenjadi** zaključil z besedami: »Poraja se skrb, kakšna bo nadaljnja usoda jelenjadi na Gorenjskem.« V omenjenem članku sem tudi napisal, da je Sekretariat za gospodarstvo SRS na vlogo GG Kranj zahteval novo bonitiranje oziroma zmanjšanje pomladanskega staleža jelenjadi v našem lovišču od tedanjih 200 in več na 120. Po sklepu občine Kranj smo morali začeti z redukcijskim odstrelom.

Jelenjadi ustreza predvsem 5800 ha našega lovišča. Baron Born je držal jelenjad v tem predelu v ogradi, v revirjih Košuta, Jelendol, Podstoržič. Tudi Kozorog oziroma njegov predhodnik lovišče »Karavanke« je imel v tem predelu (5800 ha) jelene ograjene. Zaradi prevelike škode na drevju (z lupljenjem debel in odgrizavanjem vršičkov) pa smo morali začeti z zmanjševanjem sta-

leža in sploh z drugačnim načinom gojitve. Ograja je zgubila svoj pomen in zato je delavski svet našega zavoda v letu 1965 sprejel sklep, da se nadaljnje vzdrževanje ograje opusti.

Osnova sedanje gojitve jelenjadi v našem lovišču oziroma na celotnem območju Karavank in Kamniških planin je dogovor oziroma pogodba, ki so jo 18. 3. 1974 sklenili Lovska zveza Gorenjske, Die Hegeringe I-IV der Marktgemeinde Eisenkappel – Vellach de Kärntner Jägerschaft der Bezirksgruppe Völkermarkt – in ZGD Kozorog. Podpisniki so se obvezali gospodariti z jelenjadjo enotno po sodobnih načelih. Šestčlanska komisija, po 2 člana vsakega podpisnika, izdela vsako leto načrt gojitve in odstrela, vodi skupno evidenco o staležu, odstrelu ipd. Kronski jeleni so zaščiteni. Izvaja se redukcijski in hkra-ti gojitveni odstrel. Predvsem je

treba odstreljevati košute in teleta ter doseči spolno razmerje 1 : 1, kar je zavodu Kozorog v glavnem že uspelo. Konec vsakega lovskega leta je pregled trofej s celotnega območja te jelenske populacije. V lov. letu 1974/75 je bilo v Kozorogovem lovišču odstreljene 98 jelenjadi, 79 % so jo uplenili domači lovci in gostje, 21 % pa tuji gostje. Letošnji pregled na Jezerskem je pokazal, da je bil odstrel jelenjadi s celotnega območja v glavnem pravilen.

Na celotnem gojitvenem območju, ki ga sestavljajo lovišče Kozorog, lovišča lovskih družin Jezersko, Storžič, Tržič, Udin boršt in revirji na avstrijskem Koroškem, je treba pred vsako zimo pripraviti za vsak kos jelenjadi po 400 kg hrane. Dogovor velja tudi glede zimovališč. V našem lovišču so tri zimovališča s skladišči hrane: v Jelendolu-Košuti in v dolini Kokre. Zimovališče

V Kozorogovem lovišču sta dve koloniji kozorogov

Foto M. Kemperl

je ograjen prostor s krmišči, velik 8–12 ha. V pozni jeseni se zimovališče odpre. Jelenjad prihaja po hrano skozi dva glavna vhoda. Ko lovci ugotove, da je glavčina jelenjadi v zimovališču, oba vhoda zapro. Jelenjad, ki ostane zunaj, mora potem do krmišč v zimovališču po tako imenovanih vskokih. To so mostiči, spretno prekriti z zemljo, po katerih pride jelenjad na rob ograje in od tam vskoči v zimovališče, vrniti pa se ne more. Namen zimovališč je torej onemogočiti jelenjadi povzročanje škode v gozdovih. V zadnji zimi je prezimilo v vseh treh zimovališčih ca. 100 jelenjadi. Zimovališča zapiramo in odpiramo sporazumno z gozdarji. Pri preprečevanju škod od divjadi ZGD Kozorog tesno sodeluje z GG Kranj, ki razume potrebe lovstva in se zaveda, da je divjad sestavni del gozda oziroma narave. ZGD Kozorog pa goji jelenjad po istih gojitvenih načelih tudi zunaj omenjenega območja, v revirju Kamniška Bistrica, na površini ca. 2000 ha.

Stalež **srnjadi** se nasproti letu 1968 ni povečal. Letos spomladi smo imeli v lovišču ca. 1000 srnjadi, kar ustreza bonitiranju. Da bi izboljšali spolno razmerje in s tem tudi kvaliteto te divjadi, smo v zadnjih letih povečali odstrel. Npr. v letu 1967 je bilo uplenjene le 171, v letu 1974 pa 276 srnjadi. Naš namen je doseči spolno razmerje 1:1 v nižinskih revirjih, 1:1,5 pa v višinskih revirjih, kjer so težji življenjski pogoji za srnjad.

Kozorogi živijo na območju Podljubelja in Begunjske – kakor je znano – že od leta 1889. Pred šestimi leti je bilo tukaj 45 kozorogov. To kolonijo smo nekajkrat osvežili z uvoženimi kozorogi, nazadnje leta 1970 s kozorogi (2 kozla in 3 koze) iz Švice. V lov. letu 1974/75 so bili odstreljeni trije kozorogi: kozla in koza. Sedaj podljubeljska kolonija šteje 60 kozorogov.

Od leta 1952 imamo v Kamniški Bistrici, v Brani, drugo kozorožjo kolonijo, ki se odlično razvija. Ima

zelo dobre naravne pogoje, kar dokazuje tudi dejstvo, da ti kozorogi tudi v najhujših zimah ne prihajajo h krmiščem, ampak se držijo na strmih južnih pobočjih Brane, v višini 1500 do 2000 m. Še pred petimi leti smo predvidevali, da je tukaj prostora le za 15–20 kozorogov. Toda ta mogočna divjad si je že povečala svoj življenjski prostor na zahod proti Skuti in na vzhod proti Planjavi. Letos spomladi smo jih našli 35. V koloniji je bil od njenega začetka odstreljen šele 1 kozorog, kozel, star 13 let.

Zavod Kozorog ima prvenstvo v Sloveniji v naseljevanju **muflonov**. Prvič smo jih izpustili leta 1953, v dolini Kokre. Biotop jim ni bil všeč, odselili so se v lovišče LD Udin bortšt, v Kriško goro. Drugič smo poskusili 19. 3. 1963, ko smo izpustili 4 ovne in 8 ovc v Hudih koncih v Kamniški Bistrici. Nekaj od teh se je izselilo v sosednje lovišče LD Stahovica in celo na Šmarno goro. Tretjič smo jih naselili 21. 2. 1964, 5 ovnov in 5 ovc. Četrtoč 3. 3. 1966, 5 ovnov in 9 ovc. Skupno smo od l. 1963 do l. 1966 izpustili neposredno v lovišče 36 muflonov. Vsi so bili z Brionov, darilo maršala Tita.

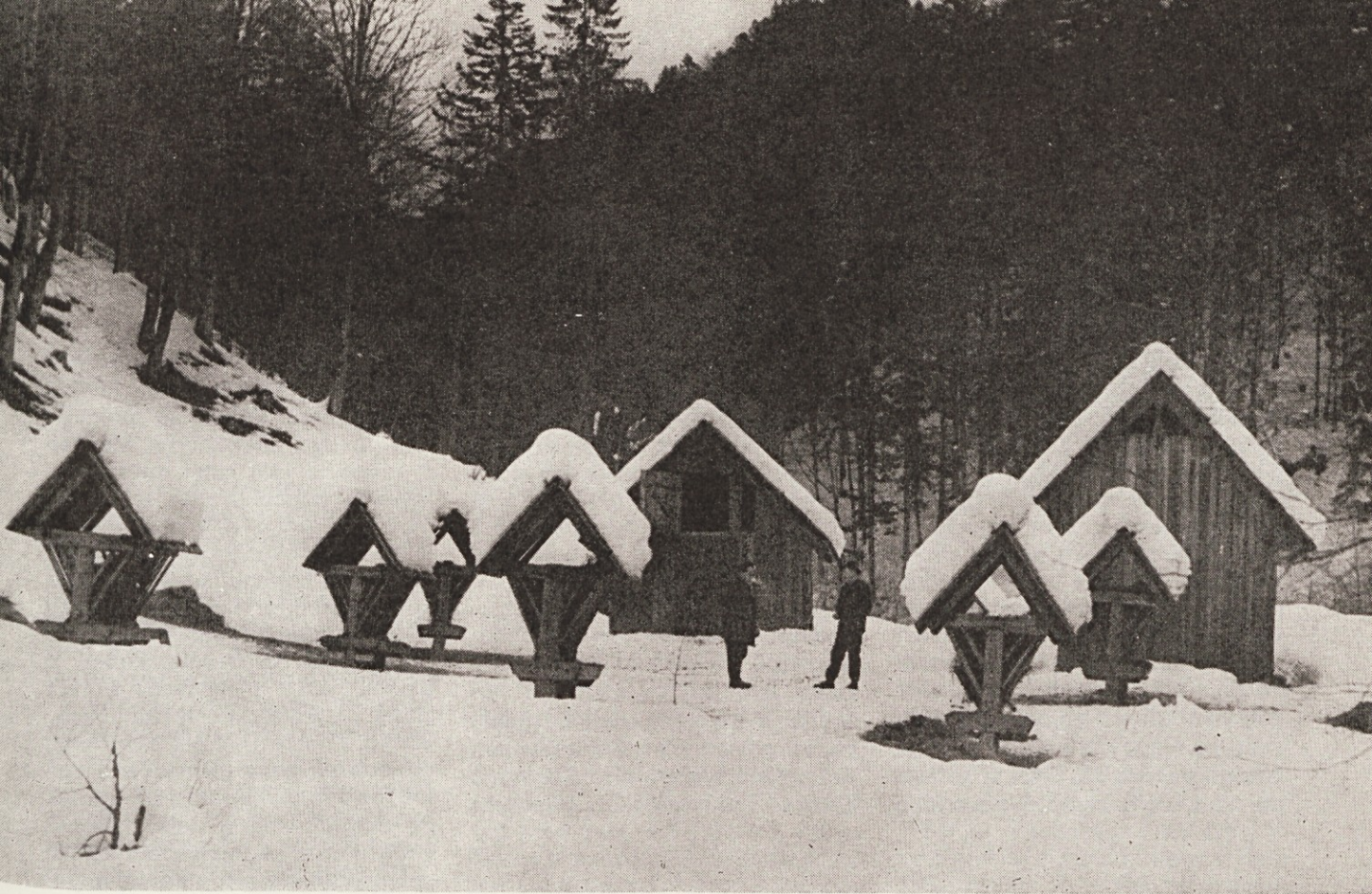
Leta 1969 smo v Kamniški Bistrici zgradili oboro. Odslej smo vse naselitve izvedli neposredno skozi oboro: leta 1969 – 11 ovnov in 5 ovc; leta 1971 – 7 ovnov in 9 ovc; leta 1973 – 4 ovne in 7 ovc; leta 1975 – 13 ovnov; skupaj 35 ovnov in 21 ovc. Neposredno v lovišče v Hudih koncih in posredno skozi oboro v Kamniški Bistrici smo od leta 1963 do 1975 izpustili 57 ovnov in 35 ovc, skupaj 92. S temi navedbami dopolnjujem in delno tudi popravljam odstavek o muflonih v že omenjenem članku »Dvajset let gojitvenega lovišča Kozorog«.

Zavedamo se, da muflon ni naša avtohtona divjad in da gojitev teh živali ne sme biti v škodo gamson, srnjadi in jelenjadi. Vendar pa smo z lovskogospodarskega vi-

Tudi člani kolektiva Kozorog večkrat delajo brezplačno, udarniško, tokrat zimovališče za jerebice

Foto ing. J. Šašelj

Krmilnice v zimovališču za jelenjad v Jelendolu

Foto M. Kemperl

dika za muflona zainteresirani. Razmeroma hitro se razmnožuje in tudi trofejno hitro dozori, saj je oven po 7 letih zrel za odstrel. Pogin je v našem lovišču zelo majhen. Poleti se mufloni zadržujejo na severnih pobočjih, pozimi na južnih. A dejstvo je, da zahtevajo redno in izdatno zimsko krmljenje. Kolektiv našega lovišča je zainteresiran, da bi se s sosednjimi LD, v katerih lovišča se selijo mufloni iz naših revirjev, dogovorili o skupnem, enotnem gospodarjenju s to divjadjo.

Veliko pripomb o negativnih posledicah na drugo divjad, če je muflon v lovišču, smo že slišali in brali. Kakšna so naša opažanja, naše izkušnje? H glavnemu krmišču na Brsnikih so začeli prihajati tudi mufloni. Jelenjad in srnjad sta se res umaknili. Po dveh zimah 69/70 in 70/71 pa sta se vrnila in od tedaj mufloni, jelenjad in srnjad jedo skupaj pri istem krmišču. Pred petimi leti sta šteli naši mufloni koloniji v Kokri in Kamniški Bistrici 60 živali, letos spomladi pa 190. Po našem mnenju pa osnovni sta-

lež ne bi smel preseči 160 živali, zato smo povečali odstrel.

Alpskega svizca smo naselili leta 1961 v revirju Mokrica. Iz Avstrije smo uvozili 5 samic in 3 samce. Jeseni leta 1968 smo ugotovili v predelu Kalce – kar je bilo že objavljeno – osem družin te divjadi, skupno okoli 30 svizcev. Dne 2. 5. 1971 smo dodali tej koloniji 4 svizce-mladiče (2 samca, 2 samice). Dobili smo jih iz Avstrije. Po opazovanjih so naši svizci zdravi in v dobri kondiciji, vendar je zanimivo, da se njihovo število na tem območju ne veča, ampak že šest let niha okrog 30. Naj pripomnim, da smo letos ugotovili družino svizcev (5–6) v Korenu, v neposredni bližini, kjer smo jih leta 1961 izpustili in jih tu do letos nismo opazili, oziroma jih ni bilo. Se razume, da ima svizec med živalmi številne zasledovalce. Za lovce velja vseskozi popolna prepoved lova na svizce. Poleg svizca je v našem lovišču popolnoma zaščitena še več vrst divjadi: planinski zajec, divja mačka, veverica in

ujede (razen pri fazaneriji). Izvajamo tudi sklep občnega zbora Lvske zveze Slovenije iz leta 1973, po katerem so popolnoma zaščiteni: planinski orol, vidra, belka, prepelica, kotorna. Pripominjam, da nekoč precej pogostne kotorne ali skalne jerebice v našem lovišču ni več. V zadnjih petih letih je izginila, čeprav nikdar ni bil dovoljen odstrel te divjadi. Kaj je temu vzrok, je težko reči, zlasti še, ker poginjenih nismo našli.

Divjad našega lovišča je tudi **divji prašič**, predvsem v revirjih Lučka Bela in Velika planina v Kamniških planinah ter v revirju Gora nad Preddvorom. Letos spomladi smo ocenili njihov stalež na ca. 40 rilcev. Značilno za prašiče je, da se v hudih zimah skoraj vsi umaknejo z visokih predelov v sosednja lovišča lovskih družin. V revirjih Lučka Bela in Velika planina naredijo nekaj škode le na planinskih pašnikih, ki jih zorjejo, ko iščejo ogrce. Iz revirja Gora pa zaidejo tudi na njive. Škodo poravnavamo sporazumno z oškodovanci. Na Veliki

planini smo divje prašiče začeli krmiti in bomo s krmljenjem nadaljevali. V zadnjem obdobju smo uplenili po 6–8 prašičev letno. Glede lovopusta in lova na divje prašiče se držimo sklepa Lovske zveze Slovenije. Naj poudarim, kako pomembno za gojitev divjih prašičev – te naše avtohtone divjadi – bi bilo dosledno izpolnjevanje sklepa LZS, tako v gojitvenih loviščih kakor v loviščih lovskih družin. Kajti divji prašiči bolj kakor katerakoli divjad ne pozna lovskih meja in njegov življenjski prostor obsega več lovišč. Zato bi se morali upravitelji lovišč dogovoriti o

enotnejšem gospodarjenju s to divjadjo. Ne bi se smelo dogajati, da v nekem lovišču prašiče krmijo, v drugem pa nekaznovano streljajo celo po vodečih svinjah, ali da v nekem lovišču sami plačujejo vso škodo, v drugem si pa polnijo blagajno z izkupičkom za uplenjene prašiče!

Medved je v našem lovišču prehodna divjad. Nekako 15 let se redno vsako leto pojavi, spomladi navadno v Logarski dolini, potem pa se pomika čez Robanov kot, Vežo, Veliko planino in Kamniško Bistrico v Karavanke. Jeseni se

vrača navadno po isti poti. Domnevamo, da v Kozorogovem lovišču prespi zimo. Včasih se pojavita tudi po dva podplatarja. Medved v našem lovišču nima dobrih življenjskih pogojev, zato se v planinah loti tudi ovc. V letih 1950–52 je medved pokončal več ovc kmetu in lovcu Robanu v Robanovem kotu. Gospodar Robanov Francelj je šel v snegu za medvedom. Pred brlogom sta se srečala. Roban je dvignil puško in medveda smrtno zadel. Medved je tehtal okrog 200 kg. Francelj ni imel dovoljenja za odstrel, zato je medveda prikril, odrl in tudi kožuh sam ustrojil. Po desetih letih je šele povedal, kako sta se z medvedom takrat spogledala. Resnici v dokaz je pokazal tudi medvedov kožuh.

Znano je in tudi Lovec je poročal o tem, da je bil leta 1973 v lovišču LD Jezersko, ki je pravzaprav otok v Kozorogovem lovišču, brez dovoljenja uplenjen medved, ki se je v glavnem zadrževal v našem lovišču.

Tudi letos (1975) se je medved pojavil na Veliki planini. Pri lovu na divje prašiče se je revirni lovec J. Tišler srečal z njim na nekaj metrov. Toda zaprosenega dovoljenja za odstrel še nismo dobili, zato seveda medveda ni streljal.

Naš kriterij o gojitvi ali bolje čuvanju **divjega petelina** je tako rekoč enak že 20 let. Zavedamo se, da je ta divjad močno ogrožena. Menimo, da je temu osnovni vzrok izginjanje starih mešanih gozdov in s tem ustreznih rastišč – kakor tudi nemir, ki ga prinaša v gorski svet turizem in civilizacija. Kaže, da se ta pragozdna divjad ne more prilagoditi novim življenjskim pogojem. Odstrel petelinov dovoljujemo samo na polovici rastišč, kjer petelini pojo. Na drugi polovici rastišč so zaščiteni. Seveda zaščiteni rastišča vsako leto menjamo. Stalež petelinov se v zadnjih letih v našem lovišču skoraj ni spremenil. Po ugotovitvah lovcev imamo ne-

Rogovi kozoroga, ki ga je uplenil predsednik Tito 10. 12. 1972 pod Begunjščico. Trofeja ima 171,25 točke (nad 165 točk zlata medalja). Tovariš Tito je 4. 12. 1974 prav tam tudi uplenil doslej najmočnejšega kozoroga v Jugoslaviji, 208,10 točke

kako 80 petelinov, pôje jih pa zadnja leta poprečno po 40. Izvršeni odstrel tudi zadnjih pet let niha med 8 in 15 letno.

Stanje **ruševca** trenutno ni zaskrb-ljujoče. Kaže, da se krivorepi vitez zna prilagoditi marsičemu, celo turizmu. Pred leti se je npr. na Ve-likí planini povsem umaknil turi-stom, sedaj tu zopet poje in pleše. Pred petimi leti je pihalo in grulilo na rastiščih našega lovišča nekako 70 ruševcev, letos spomladi je bil njihov stalež ca. 130 (brez kokoši). K tako velikemu številčnemu pora-stu sta gotovo precej pripomogli zadnji blagi zimi. Za odstrel name-nimo po 30 do 35 % pojočih rušev-cev. Letos je bilo uplenjenih 30.

Bonitirani pomladanski stalež **poljskega zajca** v dveh tej divjadi ustreznih nižinskih revirjih je 550. Vendar je dejanski stalež spričo raznih neugodnosti manjši, letos spomladi npr. 450, medtem ko je bil

Kako je tovariš Tito 4. 12. 1974 uplenil doslej najmočnejšega kozoroga v Jugoslaviji

Bilo je pod Begunjščico, v Kozorogovem lovišču. Tova-riš Tito se je odločil, da bo lovil na zalaz. Zagledal je kozoroga, namenjenega za odstrel. Kozorog je zaznal nevarnost in zbežal z meli-šča v steno. Na razdalji tri-sto metrov je kratko postal, v tem trenutku je že jeknila maršalova risanica. Kozorog je strmoglavil v šestdeset me-trov globok prepad. Lovec, ki ga je iztrebil, je ugotovil, da je bil zadet točno v srce. Ko so to povedali tovarišu Titu, je rekel: »Tako je treba streljati.«

Ko gamsi svatujejo, je v gorah večkrat že prava zima

Foto J. Markizeti

nekaj let nazaj še manjši. Zadnji dve mili zimi sta precej pripomogli, da se je število te divjadi nekoliko popravilo. V našem lovišču zajči rod predvsem redči promet, polje-delska tehnična in kemična sredstva ter spremenjen biotop (monokul-ture). Kri naših zajcev smo želeli že nekajkrat osvežiti, nazadnje leta 1968, s 25 češkimi zajci, ki smo jih izpustili pri letališču na Brniku. To-da ni se obneslo. Sedaj zajcu raje nudimo več zaščite, kar je ceneje in koristneje. Del obeh zajčjih revir-jev vsako leto popolnoma zaščiti-mo. Poprečni odstrel zadnjih let je 150 do 200 zajcev. V letu 1974 je bila lovina 170 dolgouhcev.

Strogo se ravnamo po sklepu obč-nega zbora LZS glede lovne dobe na zajca. Lov na to divjad se prične torej 15. oktobra, konča pa 31. de-cembra. Če je planirani odstrel do-sežen prej, končamo z lovom se-veda že pred navedenim datumom. Neoziraje se na doseženi odstrel pa zaključimo z lovom tudi v pri-meru velikega snega, nad 30 cm. Menimo namreč, da je še posebno nelovsko v stiski preganjati divjad, katere obstoj je ogrožen.

»V dveh nižinskih revirjih – Voglje in Smlednik – so po bonitiranju pogoji za 230 **poljskih jerebic** pomladanskega staleža oziroma 560 jesenskega. Iz lastne jerebičarne oziroma fazanerije pri Cerkljah smo v letu 1968 vložili 276 jerebic, odslej pa jih predvidevamo letno za izpustitev v lovišče po 1000.« Tako sem napisal v Lovcu št. 10/69.

Vendar se ta napoved ni uresničila v celoti. V letu 1974 smo izpustili v lovišče le vseh 700 doma vzrejenih jerebic. Eden izmed ukrepov za po-večanje jerebičjega staleža je zmanjšanje odstrela, npr. v letu 1967 je bilo v lovišču uplenjenih 248 jerebic, v letu 1974 pa le 153. Razlogi, da stanje z jerebicami ni dobro, so v glavnem isti kakor pri poljskem zajcu.

Blizu Cerkelj oziroma letališča Brnik ima Kozorog lastno fazane-rijo ali točneje **zrejalishče fazanov in poljskih jerebic**. Z rejo fazanov smo začeli leta 1963, z rejo jerebic pa leta 1967. Osnova zrejalishča je: jata 1000 fazank z ustreznim števi-lom fazanov-petelinov (5 : 1) in 100 parov jerebic. Cilj zrejalishča je po-krivanje lastnih potreb po fazanih in jerebicah ter naročil zlasti oko-liških lovskih družin. Kljub težkim, neustreznim naravnim pogojem je zrejalishče v 10-letnem poprečju prodalo letno po 6500 osemten-dskih fazanov, v lastna nižinska re-virja pa smo izpustili letno po 7200 fazanov. Zrejalishče sodeluje z Emono oziroma njenim obratom TMK, ki nam dobavlja krmo, ter z Inštitutom za zoohigieno in pato-logijo divjih živali BF. Oba sta v našem zrejalishču opravila nekaj uspelih poskusov.

Razen fazanerije je treba omeniti še 31 lovskih koč in bivakov, lov-skogospodarske in stanovanjske objekte v Kamniški Bistrici, Pred-dvoru, Logarski dolini in na Lju-

belju, 6 zidanih kleti za hrano jelenjadi, 6 sušilnic za koruzo in kostanj, 10 senikov, garaže in strelišča. Celotna vrednost Kozorogovih objektov je 3 186 383 din, vrednost drugih osnovnih sredstev pa 1 537 239 din. Povečanje vrednosti gradbenih objektov nasproti letu 1968 znaša 30 %, povečanje vrednosti drugih osnovnih sredstev pa 45 %. Zavod je dosegel v letu 1974 3 706 290 bruto dohodka. Leta 1968 le 1 261 626 din; zvišanje v razdobju 1968–1974 je torej 66 %, če ne upoštevamo zmanjšanja vrednosti dinarja.

Za jelenjad je 7 glavnih krmišč, za srnjad 20, za kozoroge in muflone 10, za poljsko perjad 30 in solnic za veliko divjad 700. Zavod porabi letno za zimsko krmljenje 29 ton sena, 40 ton pese, 24 ton koruze v storžih, 2 tona divjega kostanja. Za krmljenje fazanov in jerebic na površini 3,5 ha posejemo proso in posadimo koruzo, ki dozorela ostaneta delno na njivi za krmljenje. Na tej površini je 15 njiv, ki pozimi služijo tudi kot remize. Zavod ima v Kamniški Bistrici, Kokri, Jelendolu in Podljublju travnike, pasišča in jase za pridobivanje zimske krme in za pašo veliki divjadi.

Glavna skrb Kozorogovega kolektiva je varstvo divjadi in drugih divjih živali, zlasti koristnih ptic in ogroženih živalskih vrst. Kolektiv se zaveda svoje odgovornosti tudi do celotne narave in sodeluje pri akcijah proti onesnaževanju okolja. Vsi naši poklicni lovci so po sklepu občnega zbora Lovske zveze Slovenije iz leta 1959 člani enote varstva narave – Gorske straže. Prav tako so tudi člani Gorske reševalne službe in vključeni v ljudsko obrambo. Vse lovske kočje in drugi Kozorogovi objekti so na voljo ne le Gorski reševalni službi, ampak tudi rekreaciji delovnih ljudi, seveda proti primerni odškodnini.

Kolektiv zavoda Kozorog je že pred leti predlagal, letos pa je skupaj s skupščino občine Kamnik po-

novno sprožil predlog, naj bi predeli Kamniška Bistrica, Logarska dolina, Robanov kot in Lučka Bela postali nacionalni ali krajinski park. Našla naj bi se čim ustrežnejša rešitev. Kolektiv Kozoroga se zavzema za nacionalni oziroma kra-

jinski park v sklopu gojitvenega lovišča. Menimo, da naj bi ta predlog podprla tudi naša javnost, saj bi z uresničenjem te zamisli veliko pripomogli k zaščiti čudovitih lepot našega gorskega sveta, njegovega rastlinstva in živalstva.

V septembru na gamsa

»Kozje maščevanje«

Z. Šusteršič

Letos sredi septembra se je po vsej južni in srednji Evropi razprostrl visok zračni tlak in tople zračne gmote so povzročile stabilno, za ta čas izredno toplo vreme. Tako pravijo vremenoslovci. Naš kmet pa uporablja za toplo jesen oznako babje poletje. Morda zato, ker je le kratkotrajno, varljivo in muhasto. No, meni je dalo to babje poletje lep lov v Savinjskih Alpah. Dobil sem dovolilnico za odstrel gamsa v revirju Veža nad Lučami, v gojitvenem lovišču Kozorog. Z lovцем Knapičem sva se dogovorila za oba zadnja vikenda v septembru. Predzadnjo septembrsko soboto sva v Lučah ob petih zjutraj pognala najino vozilo po cesti ob Lučnici in nato dalje navkreber proti severu do planine Ravne (ca. 1300 m) na Podvežaku. »Avto bova pustila tu. V oprtnike naloživa, kolikor potrebujeva za dnevno bivanje v lovski koči. Nato bova po jugovzhodnih pobočjih Veže (1910 m) obšla revir vse do lovske kočje, ki stoji na zahodnih obronkih Podveže. Hodila in lovila bova do 10. ure. Kasneje gamsi ležejo v senco.« Dodal je še, da si ne obeta najboljšega lova, ker da je prevroče.

Ob šestih sva krenila. Sprva naju je pot vodila po gozdnati planini, ki me je spominjala na Jelovico. Vinko se je s svojim lahkim nahrbt-

nikom, brez puške in z znatno boljšo kondicijo poklicnega gorskega lovca, moral zadrževati, da mi ni ušel predaleč. Kjerkoli se je odprl pogled, je obstal in z daljnogledom preiskal vsa vidna pobočja. Hodila sva že dobro uro in nisva videla še nič. »Tu se bova vzpela kakih 50 m in nato poseдела. Gamsi se bodo pomaknili prek roba proti nama, v senco.« Kar oddahnil sem se, ko sva prišla na senčno pobočje, med nizke borovce, ki niso zakrivali razgleda. Pred nama se je razgrnil ves revir »Veža«. Proti severozahodu ga zapira greben, ki sega od Vrha Veže v jugozahodni smeri do nad Korošice. Od planine Ravne, kjer sva pustila najino vozilo, je do kočje na Korošici 2 uri hoda. Na severovzhodu sva videla oster profil Raduhe, ki proti severu strmo pada in severno od nje, daleč v ozadju Olševo. Vzhodno od Raduhe se vrstijo nižji hrbti Smrekovca in Golt. Pod nama je planota, ki sega do Podveže, porasla s planinskim borovjem, nad njo po robovih pa so vmes lehe rododendrona, ki se rdeče blešči v soncu. Čudovit dan je, ni oblačka, komaj zaznaven vetrič pihlja proti nama. Vendar ni vroče. Po senčnih delih leži slana. Opazujeva kotanjo pod nama in rob nad njo. Vinko pripoveduje svoje dogodivščine. V partizanih je

dobil strel skozi golen, ko so napadli nemške proviantne kamione. Strel je šel gladko med kostmi, živci in žilami, tako da so ga po končanem boju šele drugi opozorili, da je ranjen. Po vojni je kmalu postal poklicni lovec. V tem revirju dela že blizu dvajset let. Pred petnajstimi leti je vodil ugledne lovce po pobočju proti Veži kakih 100 m nad najino potjo. V mokrem novembrskem dopoldnevu si je hotel ogledati kotanjo. V snegu mu je zdrsnilo, padel je morda 60 m globoko in obtičal za macesnom, sredi stene. Zdrobil si je levi gleženj, druge poškodbe so bile lažje. Pet ur je trajalo, da so ga spravili iz stene. Po več operacijah in dvetletnem pooperativnem zdravljenju je šele popolnoma okreval. Sedaj mu poškodovana noga dobro služi. Le pri hoji sem opazil, da jo zvrča navzven, še posebno, ko je utrujen.

Medtem sva opazovala. Tedaj zagledam na robu, kakih 400 m od naju, gamsa, ki se pomika proti kotanji pod nama. Za prvim se pokaže drugi, nato tretji in tako naprej. V kotanjo v lahнем drncu priteče trop osmih gamsov. Največ je dve- in triletnih. Stara koza z močno razkrečenima rogljema bi bila za odstrel, presodi lovec. Gamsi se v dolini premikajo in mešajo. Tedaj se vetrič zasuče in verjetno so naju dobili v nos. Vendar se še obotavljajo. Vinko se dvigne, opazuje nad borovci kozo, ki se je medtem povzpela na drugi rob kotanje nasproti nama. »Poizkusite strel, morda mi naslonite puško na ramo.« Nič nisem navdušen za tako streljanje. Iščem drug naslon, a sredi borovja ga ni. Medtem se je koza že pomaknila za rob in sledil ji je ves trop.

»Morda se bo še kaj pokazalo. Ti gamsi so prišli iskat senco, morda pa so jih pregnali turisti, ki onstran grebena, skozi Robanov kot, hodijo na Korošico in Ojstrico. Prav gotovo pa bova še kaj videla. Vreme res ni najboljšo za lov, zato pa tem lepše za uživanje v lepotah gora.

Gamsi na jutranji paši

Foto I. Napotnik

Tu v revirju imamo kakih 180 gamsov. Če bi bilo oblačno, bi jih bilo veliko na meliščih nad nama. Pred nekaj dnevi sem spremljal inozemskega gosta. Naletela sva na trop nad dvajset gamsov. V mojem revirju je za gamse idealno. Tu je zelo malo turistov, pa tudi pastirjev skoraj ni več. Včasih se je tod paslo na stotine ovc, danes je le še nekaj krav na spodnji planoti. Pa tudi muflonov pri nas ni.

Nad steno zagledava veliko ujedo. »Je kragulj?« ga vprašam. »Ne bo, najbrž kanja.« Zopet nameri daljnogled na stene in melišča onstran kotanje. Precej daleč zadaj pod

visoko skalo opazi gamsa. Ta se bo pomaknil na ono stran skale v senco. Morda ga bova zalezla. Do tja pa imava kake tričetrt ure.

Odpraviva se dalje proti robu Veže. Ko obideva rob, s katerega so prišli gamsi, opaziva na melišču nad njim, daleč pod steno, gamsa samotarja. »Tega kar odpišiva, do njega v tem soncu ne prideva,« zamrmra Vinko in se vzpenja dalje. Že sva blizu sedla na severnem pobočju Veže.

Iščeva poti in zalezava med borovce. Tu telovadiva po njihovih vejah kot opici. Pes, ki ga ima lovec na jermenu, od časa do časa

Gams kozel ali gamsova?

Foto B. Leskovic

Dober tek!

Foto J. Markizeti

obvisi na ovratniku in jaz, ki sem zadaj, ga dvigam čez veje. Končno prideva v tako goščo, da moram puško skozi goščavo poriniti lovcu in po vseh štirih riniti pred seboj nahrbtnik pod vejami. Končno se prerineva na stezo, ki drži po strmi grapi navzdol v kotanjo. Kolikor se da tiho, se spustiva do roba stene in levo se nama odpre pogled na melišče, ki se spušča v kotanjo z vrhov, ki na severu zapirajo to planoto, Poljškovo planino. »Sediva tu pod borovce, morda se kaj prikaže! Je pa že pol desetih in kmalu bo konec z jutranjim lovom,« šepne Vinko.

Komaj sva se dobro namestila, zaslišiva na melišču nasproti rušenje kamenja. Pozorno opazujeva. Tedaj se prikaže precej visoko nad nama gams in se pomika proti melišču. »Ta bo prišel na to pobočje. Pripravite se na strel.« Zložim pred seboj nahrbtnika, ležem na trebuh in udobno naslonim puško na oporo. Na melišče, oddaljeno okrog 200 m, imam odličen pogled. Sonce mi je za hrbtom, ležim v senci, melišče pa se koplje v soncu. Tedaj se prikaže gams iz grape in se pomika proti spodnjemu koncu melišča. Obstane, se počasi postavi prečno in gleda proti drugemu robu melišča, kjer je senca. »To je slaba, štiri- do petletna koza brez mladiča,« presodi lovec. Medtem sem jo že vzela v daljnogledov križ; oddaljenost je dobrih 200 metrov, torej prav tista, ki je za

moj karabin najboljša. »Streljajte,« pravi Vinko. Razleže se pok, koza se zruši, zopet vstane, se obrne z glavo navzdol, maje se v nogah. Za desnim plečatom, kjer je krogla izstopila, se vidi rdeča lisa – izstrel. Napravi korak, se zruši in obleži. Tedaj se iz grape, po kateri je prišla koza, prikaže kozlič. Oba ostrmiva. Nisva ga opazila, čeprav sva kozo opazovala več kot četrte ure. Mladič pride bliže, pomakne se skoraj do koze. Sedaj šele vidiva, da ima že kar lepe rogljiče, torej lanščak, ki bo že sam skrbel zase. Oddahneva se. Kozle se pomakne v senco, midva pa se odpraviva po plen. Kar dobro se segrejeva, ko se vzpenjava po strmih skalovju do melišča. Ko sva že blizu, lovec ne vzdrži in kar zdirja proti kozi. Pogleda in stisne vime. Nima mleka! Mladič zanesljivo ni letošnji. Koza je shirana, zato ima tudi šibke roglje. Po letnicah ugotoviva, da ima 9 let. Ko jo iztrebiva, oceniva, da tehtja morda 17 kg. Torej je bil pravi gojitveni odstrel. Oba sva zadovoljna. Ljubša mi je gojitvena kot kapitalna trofeja. Obe sta spomin na doživetje in če je to brez priokusa grenkobe, ki sledi smrti močne živali, je lepše.

Kozo privlečeva do nahrbtnikov in psa, ki je ostal privezan za borovec. Kar trese se od nerveze. »Ne hodite mu blizu, vas bo popadel. Samo jaz se lahko dotaknem plena.« Kozi zveževa noge in jo pritr-

diva na nahrbtnik. Sedaj bo lovec tovoril znatno težje breme kot jaz. Pomagam mu optati nahrbtnik. Pri tem se preveč približam psu in že me popade; k sreči le za čevelj, ki je iz dobrega starega usnja, iz kakršnega so delali gojzarje nekoč. Zobje ga ne pregriznejo zlepa. Jaz pa bom odslej previdnejši. Počasi lezeva navkreber. Ura je že blizu poldne in sonce se je toliko premaknilo, da krepko greje. K sreči ni soparno in lahen veter naju hladi. Ne bova šla do vrha, temveč le do dna kotanje, kjer sva opazovala trop. In vendar sva premočena, ko prideva tja. Od tu bo šlo le še navzdol. Vinko odloži nahrbtnik, jaz ga posnemam. Sedeva in opazujeva čudovit alpski svet. Tam daleč zadaj so Golte, pred nama pobočje Raduhe, ki se položno spušča proti Lučam in Ljubnemu. Le zakaj so toliko investirali v Golte, ko bi bil svet na Raduhi mnogo boljši za smuk. Še lepši pa so tereni okrog Velikega vrha. Te so tisti, ki poznajo ta svet, tudi predlagali. Tam leži sneg do konca maja. Golte pa imajo znatno krajšo sezono. No, lovci so zadovoljni, da je tako. Ostal je nedotaknjen košček gorskega sveta, kjer uživajo živali in ljudje, ki želijo miru in lepote in se ne bojijo nekaj naporov, da jih obišejo.

Tedaj zleti za nama krokar s takim truščem, da se kar zdrzneva. Ptič je res velik, da se ga ustrašiš. V loku se obrne proti nastrelu, kjer sva pustila kozino drobovje. »Krokarji hitro odkrijejo ostanke in jih tudi lepo pospravijo. Imamo dovolj teh ptičev pa tudi ujed. V mojem revirju sta dve gnezdi orlov. Ti napravijo škodo! Koliko kozličev, koliko petelinov in kokoši konča v njihovih gnezdih.« Poizkusil sem zagovarjati zaščito orla: »Kaj bi ne bilo škoda, če bi ta veličasten ptič izginil z naših gora?« »No ja, že drži, ampak človeka pa le jezi. Pravijo, da je največ eno gnezdo orlov dopustno na 10 000 hektarov. Ves moj revir pa jih ima le 5000.«

Razgovor je prešel na divjega petelina. V revirju je več rastišč velikega petelina. Vinko ne verjame, da ta ptič iz neznanih razlogov izumira. Krivda je v nekontroliranem odstrelu. Spominja se dogodkov iz nedavne preteklosti, ko so lovci iz znanih petelinjih revirjev pripovedovali o odstrelu po dvajset petelinov v eni sezoni. Streljali so vse, kar so dosegli. Ni čudno, da so pri njih rastišča utihnili. Pri njem pa je teh prelepih ptic še dovolj.

Spet sva se oprtala. Pomagal sem mu naložiti oprtnik z gamsom. Pri tem sem s palico zavračal napadalnega brak-jazbečarja. Srečno sva se otovorila in se spustila po strmini. Imel sem občutek, da zdaj lahko hodim. Prek drsnih strmin mi je dobro služila palica, ki sem jo držal oberoč. Že sva bila kakih 100 m niže in strmina je postala zložnejša. Takrat sem ugotovil, da me nič ne tišči v ramo. Preklete, na počivališču je ostala puška! Vinko je sedel, jaz pa nazaj. Skoraj četrt ure sem potreboval do puške, nasklonjene na mlad macesen. Še pet minut neprijetne poti navzdol me je poučilo, da imaš res v petah, če nimaš v glavi. Sedaj sva bolj zložno šla navzdol. Do planine je bilo še dobre pol ure. Počivala sva še enkrat na mestu, kjer je bila nekoč Skalaška koča. Požgali so jo Nemci pozimi 1944, vodil jih je domačin. Končno sva prišla do pastirske koče, kjer sva pustila avto. Sedaj je bilo tu že osem ali deset vozil. Izletniki so se razlezli po planini in nabirali brusnice. Odložila sva nahrbtnika in potegnili ven pijačo in jedačo, ki sva jo nosila s seboj od jutra, torej blizu osem ur. Neverjetno, kako tekne tisto, kar si po nepotrebnem tovoril malone cel »šiht«. Še drugi so pomagali, da smo izpraznili steklenice.

Treba bo domov. Gamsa sva prišla za noge in zanesla do avtomobila. Stopim okrog voza, da odklenem desna vrata. Pri tem malomarno stopim čez gamsa. Tedaj se

mi nekaj zatakne za nogavico, vztrajnost me vrže naprej in tisto, kar me je zagrabilo, se mi zadere v nogo. Šele sedaj se zavem, da sem naboden na kozji rogelj, ki je oster kot šilo. Previdno ga izderem iz noge. Ranica je sicer majhna, a globoka. Iz nje kar brizga svetla kri. Koza se je maščevala! Na rano položim čist papir in pritisknem z roko. Kri neha brizgati. »No, do doma bom že pripeljal,« potolažim zaskrbljenega Vinka, ki že postreže s primeri, ko so se rane, povzročene od gamsjih rogljev, grdo gnojile. No, potem je še bolje, da odteče nekaj krvi, bo vsaj odplahnili infekcijo! Pospravim vse v avtomobil, gozdarje zamenjam za lahke čevlje in se odpeljeva. Spotoma opažam, da je nogavica vse bolj krvava, pod ranjeno nogo, s katero upravljam plin in sklopko,

se je nabrala že lužica krvi. To bo pa preveč, če bom vozil še 60 km. Ustavim, slečem nogavico: iz rane brizga rdeča kri. Treba je rano kompresijsko zavezati. Kje le imam kak zavoj? Tedaj se spomnim na škatlico prve pomoči. Res je bilo smešno, kako nemudoma smo morali z njo opremiti avtomobile in s kako neustreznim materialom v njej. To pot pa mi je prišla še kako prav. Tisto malo gaze in edini zavoj v škatli sta bila dovolj, da sem krvavitev ustavil. Če bi bili dve rani, seveda ne bi imel več kaj.

Sedaj je šlo kar dobro. Moj spremeljalec je ostal z uplenjenim gamsom v svojem lepem domu v Lučah, jaz pa sem se odpeljal v Celje. Šele na operacijski mizi, ko mi je kirurg oskrboval rano, sem v spominu obnovil uspešni lov na gamsjo kozo in njeno maščevanje.

Stari notranjski lovci

Matevž Hace – ilustriral Marjan Bregar

IV

Sodnik in lovec dr. Hinko Dolenc

Sodnik dr. Hinko Dolenc je bil rojen leta 1838 v graščini na Razdrtem. Umrli pa je leta 1908. Ko sem leta 1922 prebral drobno knjigo pisatelja, lovca, sodnika v Ložu, doktorja Hinka Dolenca, sem obiskal svojega krstnega botra Pongretovega Tončeta. Dejal sem mu: »Ljubi boter, veste, da jaz dosti berem. Sedaj sem prebral knjigo Izbrani spisi pisatelja, sodnika Hinka Dolenca. Knjiga ni debela, ima pa tri dele: 'Spomini o Cerknškem jezeru', 'O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh' in 'Črtice o burji'. V povesti 'O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh' imenuje tudi vas kot mladega Pongreta.

Je res, boter, kar piše oni pisatelj, da ste vedno kleče streljali?»

»No, Matevžek,« je dejal mirno moj boter, da sva sedela pod staro tepko nad njegovo hišo. »Počasi preberi vso povest. Še bolj počasi pa tisti del, v katerem govori o meni. Bog mu daj v miru počivati, če si je kaj izmislil.«

No, in moj boter, pobožen mož, ki se je bližal osemdesetim letom, se je pri teh besedah dvakrat prekrizal. Na glas sem bral in ko sem prišel do tistega dela, kjer piše, da je Pongretov mlajši pokleknil, je boter del svojo široko roko na knjigo in dejal: »Sedaj si bral, kaj je oni gospod napisal. Sedaj boš pa mene poslušal, kaj ti bom povedal o tem lovcu, dobrem sodniku. Najprej ti bom povedal, kakšen sodnik je bil. Kmetje so se tožarili tudi takrat, ko sem bil jaz

mlad. V naši vasi se je pred petdesetimi leti najraje tožil Juranov Jernej. To je iz tiste hiše, katero je pred leti kupil Urhov Janez. Oni lovec, sodnik Hinko Dolenc, pa ni imel rad velikih tožljivcev. Tožečim se kmetom je nenehno govoril, kako je škoda denarja in časa za pravde. Moža, pojdita čez cesto v gostilno k Motozinu pa ga popijta liter in si odpustita! Tako bo najceneje. Zakaj bi vidva, kmeta, ki garata na zemlji, redila advokatov mošnjiček! Napijta se in prespita! Tako je pisatelj, lovec in sodnik Hinko Dolenc pomirjal tožeče se kmete, obrtnike, dedce in babe, ki so se tožile zaradi košiš, solate in čebule.

Največ dela je imel z bloškimi kmeti. Njega dni so se oni Bločani najbolj tožarili. Tožarili so se za vsako odorano brazdo, tožarili so se za vsako ped odkošene trave. Tožarile so se še žene – sosedice, v hudi jezi so si kazale jezike čez hišne plotove. Včasih pa je kak kmet z Bloške planote tudi rekel takole: „Gospod sodnik, seveda se bova pomirila in se ne bova tožila naprej, kakor nam vi lepo po resnici in pameti svetujete. Vendar bo najina poravnava še lepša in bolj bo držala, če boste šli tudi vi z nama k Motozinu, kjer bomo skupaj spili liter vina. To bi za vedno držalo, gospod sodnik! Vidiš, fantiček, tako je bilo.“

Tako mi je govoril moj krstni boter, lovec Pongretov Tonče. Mož je bil izobražen, saj so pri njih že od leta 1854 dobivali knjige Mohorjeve družbe in vse je večkrat na leto prebral. Dobival je tudi knjige Slovenske matice, odkar je bila ustanovljena. Tudi njegova brata, oče in ded so brali knjige. Skratka, Pongretov rod je že dosti bral od leta 1785 in tudi hodil v šole.

»No, zdaj pa poslušaj, kako je bilo s tisto rečjo, da sem vedno streljal kleče. Rečem ti, Matevžek, da nekaj drži, kar je oni učeni sodnik napisal.

Vse pa ne bo držalo, dokler bom

jaz živ in povrhu še stari lovci, ki to dobro vedo.

Bili smo na lovu na Kozarjevcu. Med mladim bukovjem je počasi tekkel star srnjak. Zraven mene je stal sodnik, lovec Hinko Dolenc. Dan je bil sončen, septembrski, brez vetra. Dan prej smo izkopali na podstajski njivi ves krompir. Prihaja srnjak. Lovec, sodnik, pisatelj Hinko Dolenc je stal in ga streljal. Ja, ja, oni visoki gospod ga je zgrešil. Kakor hitro ga je sodnik zgrešil, sem jaz pokleknil in tekočega položil. Dvakrat je še brcnil in bilo je po njem. Sodnik in pisec tiste knjige pa ni napisal, kako ga je on zgrešil. Tudi je pozabil v povesti in knjigi napisati, da me je samo petkrat videl na skupnem lovu kleče streljati. In kleče sem tudi sigurno zadel.

Ja, ja,« je rekel moj osemdesetletni boter, stari lovec, Pongretov Tonče, »in to zadnji lovec svojega rodu kmetovalcev, ki so bili grajski lovci od leta 1745. Lojze, moj sin, nikdar ne bo lovec. Voznik je, vnuk France pa mizar. Lov je pri naši hiši izumrl. Lov, lepi lov.«

Mojemu krstnemu botru so ob teh besedah prišle solze v oči, v tiste poštene lovske in kmečke oči, ki ne varajo. »Ja, ja, veš, da me je videl sodnik in lovec tudi, ko sem kleče streljal medveda. Da, medveda, katerega se je ustrašil že prenekateri lovec iz mesta. Nekoč sem Hinku Dolencu povedal, kdaj kleče streljam in kdaj stojem. Posmehal sem se mu in dejal: „Dokler boste živeli, ne boste razumeli nas, kmečkih lovcev. Vi ste se učili v šolah, ko sem jaz še krave pasel. A naše notranjske deželice in lova še ne poznate. Še in še se boste učili.“

Pa je bilo res, da se je sodnik Hinko Dolenc učil lovstva od nas,« je rekel Pongretov boter.

»Toda tudi on naj bi nas učil, kako se pečejo klobase. V papir jih je zavil in pekel. Gospod sodnik je bil radodaren na lovu s klobasami. Vsi smo jih jedli. Dogovorili

smo se, da se bomo delali nevedne. Klobase peči na tak način smo namreč notranjski lovci že davno znali. Mož je bil mlad lovec in mlad sodnik, ko je prišel v Lož med notranjske lovce, prave lovske brate in gade. Da, oni lovec in sodnik Hinko Dolenc je videl, kako sem ustrelil starega dvestokilskega medveda. Ustavil se je, ko je zagledal medveda. Preden si ga je od daleč na dvesto korakov dobro ogledal, je stari, težki medved že padel. Rečem ti, Matevžek, da bi moral tudi ta dogodek z medvedom opisati.

Drugič sem srečal lovca Hinka na vrhu Ogulja. Tam je vaš gozd, gori nad Štimarjevim laščkom. Takrat je sodnik Dolenc ustrelil prvega srnjaka v naših gozdovih. Njegov pomagač je v nahrbtniku prinesel petnajst litrov vina in trideset kranjskih klobas. Sodnik je bil srečen in zadovoljen. „Vse popijte!“ je veselo zaklical. „Na moj lovski blagor!“

Ko smo se vračali v dolino, je sodnik stopil k meni. Dejal mi je: „Tonče, dragi Pongretov Tone, ti si lovec, slišal sem, da je tvoj oče še boljši lovec. Lovec je bil tudi tvoj ded Jurij. Vaša hiša je skoraj več ko sto let lovska.“

Nič nisem odgovoril.

Sodnika-lovca Dolenca sem naučil, kako se hodi na lov, pa še druge reči. Eno pa drži, da je sodnik Hinko Dolenc postal dober lovec. Dokler ga nismo uvedli v naš notranjski lov, mu nismo nič verjeli. Lahko pa sedaj rečem, da je dr. Hinko Dolenc postal kmalu zelo vztrajen in uspešen notranjski lovec. Poznal je, kakor mi, vse notranjske hribe in gore, Ogulje, Skrajni vrh, Bičko goro, Lašnik, Veliki vrh, Mezališče, Gašperjev hrib, Vavkovec. Vse to in še kaj.«

Tako mi je pripovedoval moj boter o pisatelju, lovcu in sodniku dr. Hinku.

Ko sem leta 1926 delal v Kandarovi opekarni, stari nad sto let, mi je stari Jakopec večkrat pripo-

vedoval, kako se je sodnik Hinko Dolenc ustavljal v njegovi gostilni. »Ustavil se je večkrat, vendar samo takrat, ko je njegov spremljevalec nosil srnjaka, srno, lisico ali zajca. Ob vsakem lovu, ko je imel uspeh, je dajal za pijačo. Tako smo večkrat sedeli do polnoči. V gostilno so prišli tudi domači lovci, Malenski Janez, Meškov Jernej in Kovačev Andrej. Na lov na kune pa lovec Hinko Dolenc ni rad hodil. Vaša vas Podcerkev je imela več kunarjev kakor pa naša danska vas. Joj, kako so bile tista leta drage kože kun zlatic,« je govoril stari Jakoppec in se smehljaj. »Če je kunar v zimskem času ujel tri zlatice, mu ni bilo treba na delo v hrvaške, slavonske ali romunske gozdove. Toliko soldov je zaslužil. Žene imenitnih sodnikov, trgovcev in gostilničarjev ter grajskih uradnikov so nosile pozimi plašče iz dragocenega kunjega krzna. Kadar je lovec Hinko odhajal od nas, ni šel v Lož po cesti, ampak vedno čez Kopalnik. Kadar ni bilo mesečine, smo mu dali hlevsko svetilko. S spremljevalcem sta vzela s seboj še liter črnine, katero sta spila v Kopalniku v Pirčevi ogradi.«

»Tudi kadar je lovil po gozdovih naše vasi, ni šel zvečer iz naše

gostilne po cesti v Lož, ki je komaj dva kilometra oddaljen. Šel je po vasi in napravil ovinek čez Kopalnik,« je dejal moj sosed, pokojni lovec, 128 kg težki dobrodušni Franjo Perušek, ki je večkrat lovil s Hinkom Dolencem po Skrajnem vrhu, Lomu in Ostrem vrhu.

Oseminosemdesetletni Starčev Miha z Gornjega jezera mi je pred vojno dejal: »Oni gospod lovec, ki so bili v Ložu za sodnika, so pisali, da sem šel bos na led, ko smo lovili ribe. Res je, da sem šel bos na led kakih dvajsetkrat, ampak včasih sem bil tudi obut v čevlje. Tako je bilo. Nekoč so mi tisti sodnik Dolenc darovali kamižolo. Pet zim sem jo nosil. No, pa le niso zapisali. Joj, prenekateri litrček so ga spili v Vragovi gostilni. Meni so pa kupili kruha in mesa, kolikor sem ga lahko pojedel. Nekoč sem pojedel dve kranjski klobasi in dva hleba rženega kruha. Njegovi spremljevalci na lovu so bili: stari Piric iz Loža, čevljar Štorov Matevž, Lužarjev Tone, Kandarov Janez in Dan, Malenski Tone in še drugi. Z župnikom Petrom Hartmanom, ki je bil tudi velik lovec in še hujši strankar, sta večkrat prenočila v Hartmanovi lovski koči na Skrajnem vrhu,« je sklenil besedo Starčev

Miha, star ribolovec na Cerkniškem jezeru.

Še največ je vedel povedati o lovcu, sodniku in ljubitelju notranjskih gozdov moj krstni boter in zadnji Pongretov lovec Tonče. Vedel je, da je imel dve lepi puški, kupljeni v Gradcu. Imel je več lovskih trofejev kakor oskrbnik graščine Snežnik Obereigner in pozneje Šolmajer. Na svojem lovskem klobuku je vedno nosil gamsov čop ali pa ruševčeve krivce. V gostilni si je vedno gladil gosto črno brado. Lovec Hinko Dolenc je vedel za vsakega lovca v Loški in Cerkniški dolini in kakšno puško ter koliko lovskih trofejev ima.

Nekoč je oštel Lužarjevega Tonea, ker je za lep denar prodajal ljubljanskim lovcem srnjače rogovje. »Dajte no, gospod,« se je izgovarjal Lužarjev Tone. »Brat Janez, ki je gospodar, ne mara trofejev v sobah. V skedenj jih menda ne bom pribijal. Trofeje pretopim v črno vino in slivovko.«

Lovec in sodnik dr. Hinko Dolenc mu ni ostal dolžan: »Pravi lovec trofeje ne prodaja, za noben denar, še zlasti pa si z denarjem zanje ne namaka grla!«

(Prihodnjič pa o Jerneju, ki je domače zajce streljal.)

Jastrebi in brkati ser

S poti po Himalaji – nadaljevanje

Janez Gregori

Na poti v daljno tujo deželo smo si večkrat zastavljali vprašanja, kaj neki nas tam čaka, kakšno je tamkajšnje rastlinstvo in živalstvo. Že na letališču New Delhi v Indiji smo v zraku zagledali desetine in desetine orjaških jastrebov, ki so nekakšna tamkajšnja sanitarna služba. Krožili so v soparnem zraku, polnem monsunske vlage, in iskali hrano.

Kasneje sem jastrebe večkrat opazoval, kako so v večjih skupinah krožili, se prepuščali zračnim tokovom in opazovali, kje je mrhovina, da bi si napolnili želodce. Pri teh ptičih je znana medsebojna povezanost pri iskanju hrane. Krožijo navadno precej oddaljeni med seboj, oprezajo za mrhovino, hkrati pa vsak budno opazuje tudi svoje sosede. Brž ko eden zagleda hrano in se začne spuščati, to takoj opazijo drugi in mu sledijo. Taka povezava je dobrodošla vsej jati, saj se lahko vsi nasitijo ob truplu velike živali. Pri gostiji jim pomagajo tudi krokarji in škarniki, ki so v tem delu Azije prav številni in

se hranijo večinoma z raznimi odpadki in mrhovino.

V deželi svetih krav je prisotnost jastrebov pravzaprav dragocena in nujna. Samo Indija ima okoli 190 milijonov krav, ki jih nihče ne preganja ali pobija, da o tropih psov ne govorim. Vsakodnevno poginjajo tisoči živali, ki jih pospravijo jastrebi in drugi mrhovinarji. Lahko si mislimo, kakšen smrad bi nastajal, če bi bila trupla prepuščena počasnemu razpadanju na vročem indijskem soncu.

Nekega dne zgodaj zjutraj sem blizu New Delhija videl ob cesti poginulega psa, ki ga je verjetno ponoči povozil avtomobil. Na bližnjem drevesu pa je že sedelo okoli 100 jastrebov in se pripravljalo na pojedino.

Tudi v Nepalju vidiš jastrebe, čeprav niso tako številni kot v Indiji. Pač pa se ti v pogorjih Himalaje ponudi redka priložnost, da vidiš brkatega sera, ki je v Evropi že skoraj izginil. Danes v Jugoslaviji mogoče živi še kak par serov v Prokletijah. Prav gotovo je nekoč

živel tudi na ozemlju Slovenije, vendar ni podatkov o njegovem bivanju oz. gnezdenju. Iz naših krajev je že davno izginil, za njim so ostale samo bolj ali manj krvave zgodbe, ki ga prikazujejo v najgrši luči. Kot nekakšno nevarno pošast, ki odnaša nič manj kot tudi otroke, ga bralcu predstavlja tudi naš Fran Erjavec. Vendar, ko si bomo brkatega sera поблиže ogledali, bomo videli, da bi težko našli v živalstvu podoben primer, da bi povsem nedolžni živali s tako ihto pripisovali razna grozljiva dejanja.

Brkati ser po velikosti precej prekaša planinskega orla in celo nekatere jastrebe. Zanimive so njegove ozke in rahlo nazaj upognjene peruti, ki bolj spominjajo na sokola kot na jastreba. Rep je dolg in klinasto zašiljen. Brkati ser navadno jadra ob gorskih grebenih in stenah, lahko pa leti zelo hitro; pri njem so izmerili celo največje dosežene hitrosti med danes živimi ptiči.

Stare živali so svetlo rjave s temnim repom in temnimi perutmi, na katerih so svetle konice krovnih peres kot bele kaplje. Ob kljunu ima ser šop črnih ščetin kot nekakšne brke, po čemer je žival tudi dobila ime. Mladiči so nekaj let enotne temne, skoraj črne barve.

Med vsemi ujedami ima brkati ser najbolj svojski način prehranjevanja. Sokoli večinoma lovijo manjše ptiče, kragulj lovi večje, planinski orel lovi predvsem večje sesalce oziroma njihove mladiče, jastreb se hrani z mrhovino, seru pa so glavna hrana kosti. Zato se nikdar ne puli z jastrebi za mrhovino, ampak v primerni razdalji počaka, saj ve, da mu kosti nihče ne bo odnesel ali pojedel. V golšo lahko spravi velike kosti ali celo parklje drobnice, ki jih močni želodčni sok razkroji. Zelo velike kosti, ki jih ne more požreti, odnese v višave in jih od tam spusti, da se na skalah razbijejo in jih nato poje. Isto počne tudi z želvami, ki jih prav tako razbija na skalah. Zaradi te

Skupina jastrebov v bližini Agre v Indiji, ki sem jih zmotil, ko so se gostili s poginulim psom

Foto J. Gregori

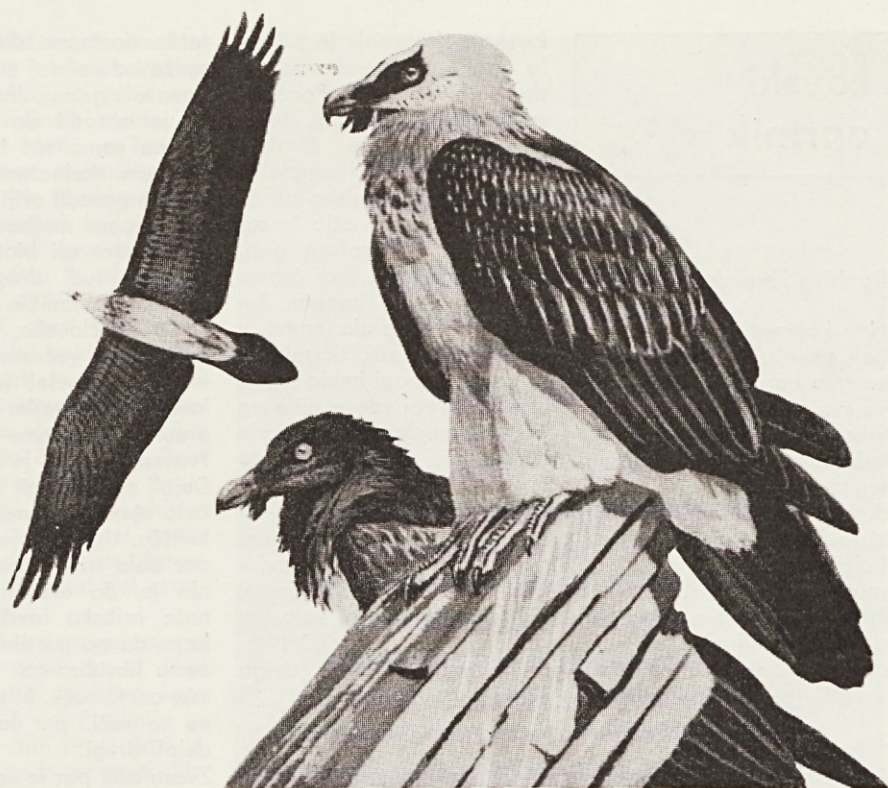

navade se je sera prijelto tudi ime kostolom.

Dobri poznavalci brkatega sera poročajo, da ga še nikdar niso videli napasti živo žival (želve pri tem ne štejemo za žival, ki jo je treba napasti). Zato lahko upravičeno sklepamo, da je grehe, ki jih seru pripisujejo starejši pisci, delala neka druga ujeta.

Tovariši, ki so že pred tem bili na Himalaji, so mi pripovedovali, da so jih v baznih taborih redno obiskovali seri. Pod Makalujem pa jih ni in ni hotelo biti. Minilo je že več dni od našega prihoda, ko smo nenadoma zagledali, da iz smeri Makaluja proti nam leti velik ptič, ki ni bil nihče drug kakor odrasel brkati ser. Letel je visoko in takoj smo vedeli, da ne namerava pristati, ampak si je samo prišel ogledat teren. Nekaj dni za tem je priletel iz druge smeri in spremljal ga je tudi mlajši ser, ki je bil še povsem temen. Spet sta samo preletela tabor in izginila.

Minilo je več dni, ko nenadoma zagledamo sera, ki je letel precej nizko. Videli smo, da namerava pristati. Orjaški ptič je bil videti kot majhno jadralno letalo. Ko je letel nizko nad nami, je bilo slišati nekakšno brnenje, kot bi nas preletela orjaška osa. Bajе to brnenje

Brkati ser: (z leve) odrasli v letu, mladi in odrasli

povzročajo letalna peresa roke. Končno je pristal v neposredni bližini tabora, na robu brega, ki se je spuščal proti reki Barunu.

Spomnil sem se obljube, ki sem jo dal ob odhodu na Himalajo, da bom prinesel brkatega sera, s katerim bi obogatili muzejsko zbirko. Sedaj pa je nenadoma sedel pred menoj, oddaljen komaj kakih 80 metrov. Treba se je bilo hitro odločiti. Za strel s šibrami je bilo odločno predaleč. Odločil sem se za strel s karabinko, s strelnim daljnogledom. Pristreljena je bila na 150 m. Nisem pa vedel, kako nese, če meriš čez muho. Skozi daljnogled sem nizko pomeril in pritisnil sprožilec. Ser je za trenutek presenečen obsedel, nato pa je počasi odletel. Na nastrelu je za spomin ostalo le nekaj odstreljenih hrbtnih peres. Dolgo me je mučila bojazen, da sem ga zastrelil in da bo nekje brez haska poginil. Čez nekaj dni sem ga spet zagledal, kako je letel blizu tabora, le malo bolj previden je bil.

Domov sem se vrnil brez sera. Kdor je kdaj v naglici streljal na 80 metrov s pomočjo strelnega daljnogleda, me bo že razumel.

GORNJEAVSTRIJSKI LOVSKI MUZEJ HOHENBRUNN

Ta naj sodobnejše urejeni lovski muzej je v gradiču Hohenbrunn v St. Florianu pri Linzu v Avstriji. To lepo baročno stavbo je gradil znani gradbenik Jakob Prandtauer v letih 1722 do 1732, dokončal pa Jakob Steinhueber, polir samostana »St. Florian bei Linz«. Med obema svetovnima vojnoma je gradič propadal, dokler ga dežela s sodelovanjem gornjeavstrijske lovske organizacije ni obnovila in priredila za lovski muzej, ki je bil leta 1967 v jeseni odprt za ogled. Muzej obsega 16 razstavnih prostorov ter kaže razvoj in dosežke lovstva mnogih pokolenj, od upodablajoče lovske umetnosti, izdelave lovskega orožja do lovskega izživljanja. Posebej pa so zanimive mnoge, tudi edinstvene lovske trofeje v vzorno urejenih zbirkah. Zanimivost lovskih zbirk z bogato notranjo baročno arhitekturo in slikami potrjuje tudi velik obisk. (Muzej je odprt vsak dan od aprila do oktobra, razen ponedeljka in praznikov.) Vstopnina 18 šilingov za odraslo osebo je, spričo doživetja v tem muzeju, skromna.

Siva vrana

Jurij Mikuletič

(Prihodnjič o jelenu pižmarju.)

M. Š.

Lovski oprtnik

Razbita živalska združba

Nov koncept lova, ki se vse bolj vključuje v kompleksno varstvo narave, počasi dobiva svoje privrženke. Toda še tako požrtvovalno delo v kulturnem preobražanju našega lovstva ne bo rodilo sadov, če se bomo držali pri tem samo golih verbalnih definicij, ne da bi se hkrati spuščali v boj s tistimi, ki jim je še zmeraj edini smisel in cilj lova streljanje, lovljenje, ubijanje. Tako osiromašeno

lovsko pojmovanje je prineslo naravi in človeku že neprecenljivo škodo. Ponekod so šli celo tako daleč, da so iztrebili nekatere živalske vrste in razbili kompletne uravnotežene živalske združbe. To velja za ožja kakor tudi širša geografska področja v svetu. A tudi Slovenija pri tem ni izvzeta. Žal se to ni dogajalo samo v lovski preteklosti, dogaja se še danes. Mnogi imajo gluha ušesa. Zaradi rdeče pike na trofeji bi uplenitelja najraje izključili iz LD, če pa kdo ubije sovo ali zaščiteno uje do, zamahnejo z roko.

Kot izrazit primer take lovske sebičnosti in kratkovidnosti naj opišem dogajanje, ki se je nedavno žalostno zaključilo v lovišču LD N. Strmo nad reko se dviga

težko dostopno skalovje. Tu so že od nekdaj živele divje koze ali gamsi. Močan trop se je ohranil do nedavna. Pa ne samo to! Na nedostopnem skalnatem grebenu je celo gnezdil orlji par. V ta razmeroma majhen življenjski prostor ali biotop so se vključile tudi druge živali, povsem samoniklo in neodvisno od človeka, ali kakor radi učeno rečemo avtohtono. Toda prišel je človek-lovca, da s svojim razumom preuredi naravne odnose. Pravzaprav jih je bilo več. Dejali so: »Inženir se že dlje časa ubada z gamsi v našem lovišču. Ugotovil je, da orlji par dela tropu škodo. Mnenja je, da orel ne sodi v naše hribsko lovišče. Predlaga, da ga po tihem sporazumu likvidiramo.

»Če on to reče, ki se spozna na te reči, pa dajmo,« so dejali drugi. Zvesti orlji par je nato kmalu žalostno končal.

Ni minilo še leto, ko so lovske glave spet pomodrovale: »Gamsji trop je glede na naše pogoje dosegel svoj višek. Vmes so tudi ostarele in jalove živali, ki jih je treba že iz golih gospodarskih razlogov odstreliti.« Tako je bil napovedan boj tudi gamsom. Trofej želni lovci so se pogнали v skalovje in v doslej mirnem predelu lovišča so se vse češče oglašali strelji; organizirane so bile prave hajke. Nekaj trofej je lovcem padlo v roke, nekaj gamsov pa je zastreljenih obležalo. Gamsjega tropa sedaj ni več. Le tu in tam slediš ali vidiš osamljeno žival. Če je vodnica ostala še živa, se je s preostalim tropom verjetno preselila v sosednje lovišče. Tako se je torej končalo življenje neke samonikle življenjske združbe, življenjske skupnosti, ali kakor večkrat »učeno« rečemo – biocenozе. Še in še bi lahko našteval podobne primere, glede katerih je lovski ponos očitke zlahka prenesel, češ saj nismo grešili proti zakonu. Take stvari se ne bi dogajale, če bi bili prenekateri lovci manj sebični in bolj kulturni. Golo streljaštvo, trofejomanija in odstrel za meso so prav tako nemoralna, naravi škodljiva dejstva kakor krivolov in divji lov.

K. M.

Neresnična navedba

V mariborski reviji »Sedem dni – 7 D« je bil 2. oktobra t. l. objavljen prispevek Fedorja Senkoviča »Odgovor lovca – ne v Lovcu«. Pisec v uvodu pojasnjuje objavo svojega sestavka dobesedno: »Ker mi v naši lovski reviji Lovca niso hoteli objaviti odgovora na sestavek dr. Staneta Valentiniča (Kateri model gojitve divjadi v prirodi – Lovca, št. 4, julij 1975)..., pošiljam odgovor 7 D.«

Tovariš Senkovič iz Maribora nam je 23. 7. 1975 poslal sestavek – Nekaj drugačnih misli k članku »Kateri model gojitve divjadi v prirodi«. Senkovičev »Odgovor...« bi z ozirom na način tiskanja našega glasila lahko objavili v številki 6 ali 7 – 1975. Ker pa vsebina tega sestavka ni vezana na čas, ga nismo uvrstili v ti dve številki, ni pa res, da ga nismo hoteli objaviti. Tega nismo izjavili niti njemu niti komu drugemu. Pripomnimo še to, da je Valentiničev članek čakal na objavo več mesecev.

Sedaj, ko je Senkovičev članek objavljen v »7 D«, pa menimo, da objava še v Lovcu ni več umestna.

Francè Cvenkel,
odgovorni urednik

Ris na hribu Židovec, lovišče LD Loka v Beli krajini

V ponedeljek, 28. julija 1975, sva šla s predsednikom LD Loka Matijo Jermanom poziskovat, če gre srnjak že na klic. Pri hiši v Miklerjih sva šla vsak na svojo stran, jaz v Mrzle drage, on pa na hrib Židovec. Ko sva se v mraku dobila na dogovorjenem mestu, je Jerman povedal: »Šel sem po Firštovi poti precej daleč pod vrh Židovca in se na primernem mestu postavil ob bukev. Ko se mi je umirila sapa, sem nekajkrat zapiskal, po krajšem postanku pa pivkanje nekajkrat ponovil. Ker ni kazalo na nikakršen odziv, sem že hotel kreniti, a mi v razdalji kakih 70 metrov pade v oči nekaj sivkasto rumeno rjavega s črnimi pegami. Popri-

Jože Boldan-Silni, narodni heroj in starešina LD Mala gora, s svojo medvedko Džino, leta 1970. Tovariš Boldan je 30. 9. letos praznoval svoj 60. rojstni dan (glej na strani 248)

mem daljnogled in vidim, da tam nepremično stoji dokaj velika žival, a z glavo za deblom. Preostali del telesa s kratkim repom pa sem prav dobro videl. Ob razmišljanju, da vidim risa – čeprav sem do tedaj mislil, da je ta zver manjša – se je žival počasi, neslišno premaknila. Vendar ji zaradi kritja glave še nisem videl. Po kakih desetih metrih pa se je ustavila med skalami. Tedaj sem razločno videl njegovo glavo in prepoznal risa. To je bilo ob 16. uri. Menil sem, da v prisotnosti risa srnjaka ne bom priklical, zato sem se umaknil s tega predela. Ves čas pa sem premišljal, ali se je ris pojavil zaradi moje piščalke, ali po naključju. Med opazovanjem sem bil namreč tako prevzet, da se sploh nisem spomnil, da bi še enkrat zapiskal in videl, kako bi prisluškujoči ris reagiral.»

Preden sva se razšla, mi je še omenil, da je prav v teh dneh ponovno prebiral LOVECE in v članku o izpuščenih risih bral poziv, naj lovci vsa zapažanja v zvezi z risom sporočajo Lovski zvezi Slovenije. »K pisanju se težko pripravim,« je končno še rekel, »zato za v Lovca napiši ti, kar sem povedal, saj si v nekakšni komisiji LD za dopisništvo.«

Franc Klevišar

Ko je na Nanosu prvič rukai jelen

O pokojnem Avgustu Lavrenčiču, po domače o Bandažu iz Vipave, se lovci večkrat pogovarjamo. Dosti je vedel povedati. Pripovedoval je tako in s takšnim glasom, da ga je bilo veselje poslušati. Bil je lovec in vnet ljubitelj psov, posebno alpskih brak-jazbečarjev. Po dva sta bila vedno privezana pri kleti, v kateri je imel sod odličnega vipavca. Tu smo se večkrat shajali. Odvezal se nam je jezik in kovali smo načrte o lovu. Gustelj je posebno rad povedal zgodbo, kako so kmalu po drugi svetovni vojni šli nad jazbeca na Nanos.

Jesenskega večera leta 1947 so bili lovci zbrani na doma-

čiji pri Blažonovih na Nanosu. Bila je lepa družba. Pri dobri kapljici rumenega vipavca, v družbi deklet ter ob zvokih Matičeve harmonike je prav prijetno mineval čas. Toda lovski načrt ni bil ples, ampak lov na jazbeca. Hrabnih lovcev je bilo menda sedem in ob enajsti uri ponoči so bili pripravljeni za odhod. Vzeli so s seboj orodje, vile, sekiro, luč in drugo. Vsak je imel kaj v roki, a samo eden puško. Spremljala sta jih tudi dva psa, menda čistokrvna. Bobi je bil skoraj podoben brak-jazbečarju, z enim uhljem pokonci. Luks je bil ovčar križanec, odličen pes, čeravno mu je manjkalo del spodnje čeljusti.

Ko so bili vsi nared, so jo mahnili proti Furlaniji. Noč je bila svetla, mesečna, lepa in mirna. Z vrh Furlanije se je videlo tja proti Istri, v Izolo in Koper ter proti Občinam nad Trstom. Na desno je v lučkah mežikala Gorica. Oprezno so korakali skozi gost borov gozdlič proti Solinam in računali na prvi uspeh. Kar zaslišijo čuden glas, sprva podoben tuljenju razdraženega bika. Lovci so začudeno obstali in se spraševali, kaj neki mora to biti. Tudi Gustelju niso verjeli, ki jih je prepričeval, da ruka jelen. Še zlasti pa so se lovci začeli tresti hlače, ker sta Luks in Bobi stisnila rep med noge in se tiščala vsak svojega gospodarja.

Končno strašni glas utihne in lovci krenejo naprej. Na Solinah, kjer stoji lepa košata bukev, ponovno zaslišijo tuljenje. Bilo je še bolj grozeče in neprenehoma se je ponavljalo. »Za vruga, kakšen jelen! Saj jelenov ni v naših gozdovih. Vsa leta, kar lovimo, jelen tukaj nikdar ni rukai,« reče tiho prvi. Drugi pa pripomni: »Kaj če je v Trstu iz cirkusa ušel lev ali tiger? Psa se jelena ne bi bala, tigr a li leva pa.« Tudi Gustelj je začel zgubljeni korajžo, saj je vedel samo iz knjig, kakšne glasove »spušča« jelen, kadar se ženi. Pa se oglasi in boječe zašepete eden izmed lovcev: »Hitro se moramo odločiti, sicer nas bo zver požrla z Bobijem in Luksom vred.« V pričakovanju pomoči so vsi proseče pogledali najbolj izkušenega

Tudi ti so iz Kozorogovega lovišča

Foto D. Namestnik

Gusteljna. Kaj če to res ni jelen, je podvomil Gustelj in v glavo mu je padla rešilna misel. »Strašilo bomo pregnali s pasjim cviljenjem in našim kričanjem. Naj mi Luks in Bobi ne zamerita, če predlagam toliko krepkih brc v njuni zadnjici, da bosta pošteno cvilila,« je rekel Gustelj. Njegov predlog je bil takoj sprejet. Lovci so začeli kričati in brcati psa, ki sta takoj navdušeno cvilila. Kričanje in cviljenje je bilo slišati baje celo v Podkraj in Col. Ko so lovci utihnili in prisluhnili v noč, je bilo tuljenje še močnejše, še strašnejše. Celo približevalo se je, kakor da je zver po pasjem cviljenju in kričanju odkrila, kje se bo lahko naložila tople človeške in pasje krvi. »Hrabrim« lovcom so šli lasje pokonci in nekateri so že slišali pokanje suhih vej pod težkimi stopinjami

zveri. Štirinajstletni pastir med lovci je začel jokati na glas. Približujoči se glasovi so vsem pognali strah v kosti, da so jo urnih krač ubrali kar po bližnjici nad Orlovšami nazaj k Blažonu. Strašni glas jih je nazadnje pognal še v tek in komaj so se ustavili pred Blažonovo hišo, tako so bili zagnani. Prvi je planil v sobo, kjer sta spala Blažonova teta in stric, lovec Mirko Jež. S tako naglico jima je pripovedoval o krvoločni zveri, ki jih je preganjala, da se je teta morala pokriti z rjuho, ker bi bila sicer vsa oprhana od Mirkove sline.

Tako z lovom na jazbeca ni bilo nič in lovci so se praznih rok vrnili v dolino. O tem, če so pa prinesli domov kaj v spodnjih hlačah, naj bi pa povedale njihove žene...

Leopold Tratnik

Divja mačka v lovišču LD Otočec

Divja mačka je vedno redkejša. Tudi v kočevskih gozdovih je menda redkejši lovec, ki jo še upleni. Sicer je pa ta zver v gojitvenem lovišču Medved (prej Rog) že dolgo popolnoma zaščitena. V našem lovišču in sosednjih loviščih pred nekaj leti še ni bila tako redka. Mogoče je bilo slišati ali brati, da je v vaseh pod Gorjanci in v okolici Straže pri Novem mestu tu in tam celo vdrla v kurnico in podavila ter odnesla kokoši.

V lovišču naše LD je pred več leti uplenil divjo mačko Franc Eršte, blizu Starega gradu pod Trško goro. Baj je tehtala okoli 14 kg. Tudi jaz sem pred leti ustrelil divjo mačko v našem lovišču. Bilo je novembra. Z lovskim tovarišem sva šla na fazane. Ko sva obhodila del lovišča in prišla v bližino njegovega doma, je on odšel domov, jaz pa sem nadaljeval pot po drugi strani lovišča. Nedaleč od vasi Gor. Kronovo je začel moj jazbečar Cigo ostro lajati. Mislil sem, da je pognal na drevo domačo mačko. Previdno sem stopil k drevesu, pod katerim je lajal Cigo. Bilo je že temno

in zato sem lahko opazil na veji pod vrhom srednje visoke smreke le dvojne svetlečih se mačjih oči. Pomeril sem med oči in ustrelil. Na tla je padla velika siva mačka. Šele doma sem s pomočjo knjige Naš lov ugotovil pravo divjo mačko, kajti to je bilo prvo moje srečanje s to divjadjo. Mačka je tehtala čez 11 kg.

Roman Zorko

Pri p o m b a : Ker je divja mačka vse redkejša, bi bilo prav, da bi se zgledu kolektiva gojitvenega lovišča Medved (prej Rog) in še nekaterih uprav lovišč oziroma lovskim družinam pridružile tudi druge LD. Sicer pa naj bi nov lovski zakon divjo mačko popolnoma ali vsaj delno zaščitil.

Uredništvo

Obročkana šoja

Marjan Gajšek iz Vrbna blizu Šentjurja pri Celju nam je 19. 6. letos poslal pismo, v katerem sporoča, da je 17. 6. 1975 v lovišču LD Šentjur – revir Rozalija ustrelil šoja z aluminijastim obročkom na

nogi. Dalje sporoča, da je na obročku napisano: Ljubljana – 0185, in prosi, naj poizvemo, kdo je šoja obročkal, kdaj in kje.

Gajškovo pismo smo posredovali Ornitološkemu zavodu, Stožice 49 a, 61000 Ljubljana.

Na dopis nam je odgovoril Dare Šere, uslužbenec Zavoda. Sporoča, da je šoja obročkal on, 28. 7. 1974 na Štefanji gori pod Krvavcem. Tega dne je obročkal 76 ptičev, med njimi 10 šoj. Zračna razdalja od kraja obročkanja do kraja uplenitve je ca. 70 km.

Tovariš Šere prosi vse lovce, ki so ali bodo uplenili oziroma našli obročkano ptico, naj sporočijo Ornitološkemu zavodu datum in kraj uplenitve oz. najdbe, vrsto ptice in napis na obročku (številko in ostalo). Zavod bo zbral vse možne podatke o obročkani ptici in jih posredoval tistemu, ki jo je obročkal, ter uplenitelju oziroma najditelju, najzanimivejšo ugotovitve pa bo tudi objavil v Lovcu. Z javljanjem zaprosenih podatkov Ornitološkemu zavodu lovci pomagajo pri znanstvenem ugotavljanju ptičjih selitev in preletov.

Uredništvo

»Narava v gorskem svetu«

Planinska zveza Slovenije je v svoji založbi avgusta letos izdala priročno knjižico žepne velikosti, na 240 straneh, z namenom, da poprečnega »planinca« približa gorskemu svetu, da bi bolje razumel snovanje in pojave gorske narave. To dobro zamisel tudi lovci toplo pozdravljamo in želimo, da bi knjižica prišla v roke tudi čim več članom zelene bratovščine, še posebno članom enot varstva narave – Gorski straži po lovskih družinah.

Pri knjižici je sodelovalo več avtorjev, uredil pa jo je Marko Selan. Pestra in zanimiva vsebina prikazuje prelesno bogastvo narave, zraven pa opozarja na pošastno razdejavanje, ki ga človek pripravlja vsej živi naravi in sebi. Da zaustavimo apokaliptične jezdece smrti, se moramo po svojih najboljših močeh vsi vključiti v delo za varstvo narave, po čemer kliče že ves kulturni svet.

Spremni besedi predsednika Planinske zveze Slovenije dr. Mihe Potočnika, ki knjižici želi uspešno pot med planince in vse delovne ljudi, zlasti še med mladino, sledijo zanimiva, poučna poglavja. Naj jih nekaj navedem: Ekološki faktorji, Biotop, biocenoza, ekosistem, Ravnotežje v naravi, Zgodovina geoloških raziskav na Slovenskem, Kratka geološka zgodovina naših gora, Zgodovina botaničnih raziskovanj na Slovenskem, Pisana cvetna odeja, Zakon o varstvu narave. Za lovca posebno zanimiva poglavja pa so: Živalstvo naših gora, Varstvo gorske narave, Zavarovane živalske vrste, Lovstvo in varstvo narave.

Vsebinska knjižica je vseskozi zelo pozitivna in v kratkih

»Ko doni lovski rog po Mokrcu, stopi v našem spominu zopet med nas pokojni vodja brakirjev ali lovovodja Nande Hlebš s svojim posavcem Donom...«

Foto Fr. Knavs

sestavkih pouči bralca o vsem bistvenem, kar naj bi vedel ne samo vsak obiskovalec naših hribov in gora, temveč tudi drugi občani. Ob naštevanju in opisih gorskih rastlin oziroma cvetic pa se bralcu seveda porodi želja, da bi jih v knjižici videl tudi naslikane, v barvah. A založnica bi skoraj gotovo na to odgovorila: želje so eno, možnosti drugo, obsega knjižice pa tudi ne bi smeli preveč povečati.

Avtorji so v Uvodu med drugim napisali, da bodo za vse nasvete in pripombe iskreno hvaležni ter da jih bodo skušali ob morebitnem ponatisu upoštevati. Ne da bi hotel zmanjševati vrednost te knjižice, naj mi bodo dovoljene naslednje dobronamerne obrobne pripombe z našega področja:

Na strani 143 je zapisano, da je planinski orel zaščiten vse leto, na strani 196 pa, da je žal ta ptič še lovna divjad. Dejstvo pa je, da je po sedaj še veljavnem lovskem zakonu zaščiten od 1. januarja do 31. avgusta. A zaradi njegove redkosti ga je občni zbor Lovske zveze Slovenije leta 1973 zaščiten za vse leto. Sklep je obvezen za vse lovske organizacije v Sloveniji.

Z istim sklepom Lovske zveze Slovenije sta vse leto zaščiteni tudi vidra in kotorna, za kateri piše na strani 196, da sta »žal še lovni divjadi«.

Če je posebej navedeno, da je planinski orel zaščiten vse leto, naj bi bilo tudi pri vsaki drugi predstavljeni divji živali omenjeno, če je zaščiten in koliko časa je zaščiten.

Velik petelin (stran 160) pri brušenju ni slep in gluha, ampak samo gluha. Lov na divjega, velikega petelina (stran 198) ni dovoljen od 1. aprila do 31. maja, ampak po že omenjenem sklepu samo v maju. Srnji prsk (stran 160) ni konec junija in julija, ampak konec julija in avgusta.

Stalež kozorogov pri Podljubelju (stran 162) ni okoli 40, pač pa je bil letos spomladi okoli 60. Po vojni kozorogov niso naselili samo v Julijskih Alpah, kakor stoji na strani 162, ampak tudi v Kamniških planinah, kar pa

Bovški lovci s plenom: (z leve) Mirko Vencelj, Anton Mlekuž, Anton Černuta, Metod Muznik, Albin Stergulg, Maks Mlekuž. Od udeležencev lova ni na sliki Andreja Černute

je na strani 199 pravilno navedeno.

Knjižici »Narava v gorskem svetu«, s podobo gamsa na platnicah, tudi naše iskreno voščilo na pot, da bi bilo njeno poslanstvo kar najuspešnejše!

Francè Cvenkel

Mladi pišejo

Po 104 letih padel medved na Bovškem

Pravzaprav bi moral prijeto za pero oče in opisati lov na medveda. Silil sem ga in silil, a je dal »prednost« meni. Bil je lep sončen dan, 19. junij 1975. Oče je odšel kositi, a je komaj naredil nekaj redov, ko ga je prišel iskat tovariš Maks, tajnik Lovske družine Log pod Mangar-

tom, češ da morata skupaj z drugimi lovci v Loško Koritnico na lov, na medvedaklateža, ki po Koritnici trga ovce.

»Domačin Franc Černuta ga je danes videl,« je rekel Maks. »Ob treh popoldne se je napotil iz Loga v Loško Koritnico pogledat, kako je kaj z ovci. Stopil je izza grmovja in – kakih deset metrov pred seboj zagledal medveda, ki se je oblikoval ob razmesarjeni ovci. Medved mu je kazal hrbet, zato se je Černuta lahko umaknil in sporočil vest o podplatarju, ki ga že nekaj časa išče-mo.«

Seveda sem tudi jaz hotel z očetom na lov, a me je venomer zavračal. Ker sem silil in silil vanj, je nazadnje pribil: »Fant, jaz ti ne bom hlač pral!« Čeprav nisem dobro razumel teh njegovih besed, sem nehal trmoglavit. Ura je odbila pol petih popoldne, ko sta se oče in Maks odpeljala v Log pod Mangartom. Tam ju je čakalo pet lovcev in skupno so prvič v življenju šli nad medveda.

Postopal sem po cesti in kahal jezico. Minute so se vlek-le in življenje okrog mene me ni prav nič zanimalo. Z mislimi sem bil skupaj z očetom na lovu za medvedom. Končno me je prijatelj le pregovoril, da sva se šla žogat. A tudi žoga ni odgnala mojih misli. Oči so mi neprestano uhajale na cesto, da bi zagledal avtomobil, s katerim se je odpeljal oče. Dva dni je bilo še do kole-darskega poletja. Takrat so dnevi že dolgi. Končno se je le začel v dolino spuščati mrak. Rahel vetrič mi je od daleč prinesel glasove avtomobilskih troblje. Zvoki so postajali vse močnejši in končno sem zaslišal avtomobilovo brnenje. Nisem mogel več zdržati; stekel sem na cesto in avtomobilu naproti. Zagledal pa sem dva avtomobila, drugi je bil s prikolicco. Izbuljil sem oči, kajti na njej je ležal velik medved.

Avtomobila sta se ustavila v Bovcu na trgu. Ljudje so vreli skupaj. Vsak je hotel videti mogočno zver. »Medved sredi Bovca na trgu!« je šla senzacija od ust do ust,

od hiše do hiše. Škrtale so fotografske kamere, posebno vneti fotografi so bili nizozemski turisti.

Podrobno sem si ogledal mogočne medvedove šape in na njegovih prstih velike kremplje. Šele sedaj sem povsem razumel očetove besede. Če bi šel z njim, bi bile hlače najbrž res polne. Po očetovem pripovedovanju so lovci medveda obkolili in mu zadali štiri strele. Zadeli so ga Andrej Černuta, ki ga ni na fotografiji, Metod Muznik, Maks Mlekuž in Mirko Venclj.

Dopoldne istega dne je medved še raztrgal osem ovc, od tega Francu Černuti štiri. Ko so lovci pripeljali mrtvega medveda v Log, je Černuta prišel po stopnicah, ga dvakrat močno, ihtavo stresel za kožuh ter ga ni hotel več pogledati.

Toda, treba je razumeti tudi medveda. Razmere so ga prisilile, da je začel moriti. Ti gorski predeli rjavemu podplatarju nudijo bore malo hrane. Kaj bi stradal, si je medved morda mislil, ko se pa tukaj po planini pase toliko mesa.

Po sklepu občnega zbora Lavske zveze Slovenije je medved zaščiten po vsej Sloveniji od 30. aprila do 1. oktobra. To so naši lovci dobro vedeli, zato so si takoj, ko je medved začel razsajati po naših planinah, izposlovali odstrelno dovoljenje, ki ga je izdala skupščina občine Tolmin s soglas-

jem sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo SRS.

Neiztrebljen medved-samec je tehtal 150 kg in bo odslej nagačen v Bovcu na vidnem mestu.

Minila so 104 leta od tedaj (23. 4. 1871), ko je Anton Tožbar-Špik na Bovškem, v Trenti, uplenil medveda, ki je ranjen odtrgal Špiku spodnjo čeljust. Pohabljeni Trentar je živel še 29 let, kljub temu da je užival le tekočo hrano skozi liv.

Damijan Muznik,
učenec 7. r.
osemletke, Bovec

Vprašanja – odgovori

Disciplinsko kaznovanje v LD

Vprašanja:

1. Ali se je pri disciplinskem postopku obvezno treba držati pravilnika o disciplinskem postopku?
2. Kadar se disciplinsko razsodišče LD ne ravna po pravilniku o disciplinskem postopku, kdo je pristojen postopek razveljaviti oziroma nadaljevati?
3. Kdo mora prvi disciplinsko ukrepati, če je zaradi

»lovske mrzlice« ogroženo življenje solovca ali drugega občana, oziroma kadar je krivku odvzeta puška iz nezaklenjenega avtomobila?

J. Š.

Odgovori:

K 1. Upravni odbor Lavske zveze Slovenije je 6. novembra 1971 sprejel pravilnik o disciplinskem postopku (objavljen v Lovcu, št. 11 – februar 1972) in ga priporočil lovskim družinam. Lavske družine – menda le z izjemo treh – so pravilnik sprejele na svojem občnem zboru. Za vse te LD je pravilnik obvezen. Disciplinsko razsodišče LD se mora ravnati po njegovih določbah, ker je s sprejemom postal interni predpis LD.

K 2. Ko disciplinsko razsodišče razpravlja o disciplinskem prestopku, mora spoštovati predpise pravilnika. Zgodi pa se, da se pri obravnavanju kakšnega primera prezre kakšna določba pravilnika. Disc. razsodišče s tem krši formalne predpise, ki veljajo za disciplinski postopek. O kršitvah formalnih predpisov pravilnika odloči višje disciplinsko razsodišče pri področni LZ. Zoper vsako disciplinsko odločbo je namreč dopustna pritožba obdolženca kakor tudi predlagatelja postopka. Stranki smeta v pritožbi grajati disciplinski postopek zaradi kršitve pravilnika. Če gre za kršitve osnovnih pravic strank ter bistvenih načel postopka, pritožbeno razsodišče odločbo razveljavi ter zadevo vrne disciplinskemu razsodišču LD. Če kršitve niso večje, pritožbeno razsodišče preizkusi prvostopno odločbo le glede vprašanja, ali je disciplinskemu obdolžencu krivda za očitani prestopek dokazana ter ali izrečena kazen ustreza teži storjenega prestopka. Kak drug organ LD ni pristojen odločbe svojega disciplinskega razsodišča razveljaviti ali spremeniti.

K 3. Po določbi čl. 2 pravilnika o disc. postopku se postopek začne navadno na predlog upravnega odbora LD. Lahko pa prijavo da neposredno disciplinskemu razsodišču tudi vsak član lov. družine. Pri taki pravni ureditvi je težko reči, kdo mora

sprožiti postopek, če je udeleženec lova zaradi »lovske mrzlice« z orožjem ogrozil drugega. Gre za nepazljivo ravnanje z orožjem in s tem za kršitev predpisov zakona o orožju. Ravnanje tega lovca ima znake upravnega prekrška, ki ga kaznuje sodnik za prekrške, in znake disciplinskega prestopka. Oba postopka lahko tečeta vzporedno.

Odvzem orožja iz nezaklenjenega avtomobila je tatvina, ki se kaznuje po čl. 249/I KZ. Lastnik orožja pa mora tatvino prijaviti najbližji postaji milice ter notranji upravi, kjer je evidentirano ukradeno orožje. V tem primeru lastnik orožja sicer disciplinsko ne odgovarja, utegne pa imeti neprilike, ker orožja ni varno hranil.

F. S., član pravne komisije
LZS

Jubilanti

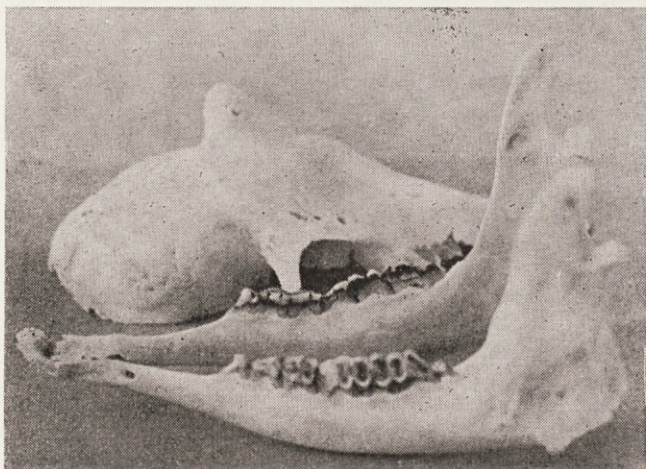
Jože Boldan-Silni šestdesetletnik

Narodni heroj Jože Boldan-Silni je bil rojen 30. septembra 1915 v vasi Višnje pri Ambrusu. V Ribnici se je izučil za mesarja. Vojaški rok je odslužil v planinskem polku na Sušaku, zatem je bil zaposlen v Ribnici, Ljubljani, Grahovem in po razsulu stare Jugoslavije kot rudar Rudnika v Kočevju.

Za Osvobodilno fronto je začel delati leta 1941. Kmalu so ga aretirali. Ko je prišel iz zapora, je kmalu – 4. 5. 1942 – odšel v partizane. Bil je borec, mitraljezec, vodnik, komandant bataljona in po prihodu na Štajersko s Štirinajsto divizijo pomočnik komandanta Šerčerjeve brigade, zatem pa njen komandant.

Po osvoboditvi Beograda jeseni 1944 je bil dodeljen v zaščito in spremstvo tova-

Srnjak? Ne! Srna, uplenjena l. 1974 v lovišču LD Smrekovc
Foto I. Napotnik

rišu Titu. To je bil šest let. Po opravljeni vojaški šoli je bil poveljnik artilerije v Karlovcu, od koder je šel v Varaždin. Tam je bil upokojen. Je rezervni polkovnik JLA in večkrat odlikovan.

Lovec je postal že v Beogradu leta 1946. Lovec je bil tudi v Karlovcu in Varaždinu, kjer je bil tudi v vodstvu lovskega društva. Član LD Mala gora je postal v lov. letu 1955/56. Že šestič je bil izvoljen za starešino te družine. Je eden izmed tistih članov LD Mala gora, ki so največ prispevali za njen napredek, gojitev divjadi in pravičen odstrel, za gradnjo lovske koč, zrejo in šolanje lovske psov, a ne nazadnje je njegova zasluga tudi zblíževanje lovcev in usmerjanje njih stremeljenj k enotnemu, skupnemu cilju.

Jubilant ima tudi velike zasluge v kinologiji. Vzredil je sedemnajst legel lovske psov in več jih je odlično izšolal. Njegova psica Era je bila celo mednarodna prvakinja. Precej je tudi prispeval kot funkcionar v Lovski zvezi Kočevje za napredek lovskega na celotnem Kočevskem. Naj povem še, da je bil Jože tudi večletni predsednik občinskega odbora ZZB NOV in ZVRS ter član okrajnega, občinskega in rudniškega komiteja KPS v Kočevju, ter član glavnega odbora ZZB NOV in republiškega odbora ZVRS Slovenije. Ob njegovem jubileju mu čestitamo.

Tone Ožbolt

Alojz Jan je bil rojen leta 1905 v Gorenji Trebuši, v vasi, ki je bila zibelka in zatočišče partizanstva na Primorskem. Sodeloval je s partizani in se boril proti fašizmu kakor vsi poštene Trebušani.

Po priključitvi Primorske k Jugoslaviji je bil Alojz med soustanovitelji LD Gorenja Trebuša, v kateri so se končno lahko združili lovci-Slovenci, ki se v fašistični Italiji niso mogli lovsko udeleževati. Zaradi delavnosti in skromnosti je Alojz med člani zelo priljubljen. Zlasti se je izkazal pri krmljenju in nudenju pomoči divjadi v hudi zimi 1951/52, na kar ima

Alojz Jan

zanimive spomine. Za dolgoletno in uspešno delovanje v lovstvu je letos dobil priznanje ZLD Gorica.

Alojz sedaj živi v Dolenji Trebuši, v zaslužnem pokoju in je 1. junija praznoval svojo 70-letnico. Vestnemu, dobremu in marljivemu članu čestitamo k jubileju in doseženim uspehom, ter mu želimo še mnogo let zdravja v krogu svoje družine in veliko lovske užitek, predvsem med gamsi in srnjadjo.

Lovci LD Trebuša – S. S.

Konrad Zajec je 2. 2. 1975 praznoval svojo 75-letnico. Kot rudar se je vključil v lov z 28 leti. Je navdušen lovec, planinec in ljubitelj narave; vedno se zavzema za njeno zaščito, zlasti divjih živali. Aktivno in organizirano je sodeloval v NOB od leta 1942, po razpadu Italije pa se je boril kot borec NOB do osvoboditve. Po vojni je nadaljeval z delom v živostrem rudniku v Idriji, vse do upokojitve.

Precejšen je njegov delež pri gradnji lovske koč pod Jelenkom, za katero je daroval les in brezplačno opravil mnogo delovnih ur. Kot skromno priznanje za njegove zasluge mu je naša LD podelila naslov častnega člana.

Jubilantu sicer z zamudo, a kljub temu iskreno čestitamo in želimo še mnogo let zdravja in lovskega – dobrega pogleda!

LD Jelenk, Sp. Idrija

Konrad Zajec

Vinko Avsec

Vinko Avsec je 8. avgusta letos dopolnil 80 let in je najstarejši član naše LD. Med vinogradi na Trški gori mu je stekla zibelka. V prvi svetovni vojni se je skupaj z drugimi slovenskimi fanti znašel na italijanski fronti. Preživel je veliko borb, najhujša pa je bila na Doberdolu. S trpkostjo se spominja tistih dni, ko so padli skoraj vsi njegovi bojni tovariši; od 260 v bataljonu jih je preživel le 25. On je bil ranjen v roko. Prepeljali so ga v bolnišnico in odlikovali za hrabrost. Drugo odlikovanje si je Vinko prislužil v NOB, kamor se je vključil kot terenec januarja 1943 in bil pozneje borec 15. brigade XV. divizije.

Med obema vojnami in po vojni se je preživljal kot gozdni delavec GU Radoha. Med lovce je stopil l. 1946, v LD Padež, ki se je pozneje

priključila k novoustanovljeni LD Dol. Toplice. Bil je zelo aktiven član do pred nekaj leti, ko mu je začel pešati vid in nagajati revmatizem. Zato se zadnja leta udeležuje le še skupnih lovov v bližini svojega doma. Čestitamo mu k jubileju, želimo mu zdravje in še mnogo let zadovoljstva.

LD Dolenjske Toplice

Feliks Domanjko je 17. septembra letos praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v lepi prleški vasi Bolehnečici, član Slovenskega lovskega društva pa je postal že leta 1923. Vse svoje lovske odlike je podedoval po svojem očetu Matiji, znanem in spoštovanemu lovcu.

Od leta 1948 deluje nepretrgoma v naši LD kot gospodar, gojitelj divjadi in učitelj mlajših lovcev. V svojem

Feliks Domanjko

Alojz Tratnik

52-letnem lovskem udeležstvu je bil tudi član raznih komisij in delegat v lovskih zvezah Ljutomer, Murska Sobota, Gornja Radgona. Poznamo ga tudi kot neumornega in prijetnega lovovodjo. Njegova vedrina je prihajala zlasti do izraza na »zadnjih pogonih«.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Feliks, hvaležni smo ti za tvoj trud in iz srca ti čestitamo za tvoj jubilej z željo, da bi še mnogo let zdrav in vesel užival uspehe svojega dela.

LD Videm ob Ščavnici –
M. B.

Alojz Tratnik, gostilničar s Cola, dolgoletni član LD Col, je 28. 10. 1975 praznoval svojo 70-letnico. Njegovi gostinski in zasebni prostori, ki zbujajo gostu prijetno in toplo domačnost, so vselej na voljo lovcem naše LD. V njih imamo vse sestanke, posvete, zборе in tudi prireditve. Njegov dom je hkrati naš »lovski dom«. Hvaležni

smo mu za iskreno stanovsko tovarištvo.

Ob življenjskem jubileju mu iz srca čestitamo in želimo še mnogo let dobro zdravje, da bi še dolgo hodil po lovskih stezah Nanosa in Javornika, da bi užival lepoto in mir naših gozdov ter bil deležen veliko lovskega užitka. Dober pogled!

Člani LD Col

Valerij Jakomin je v krogu svoje družine, lovskih prijateljev in soborcev I. proletarske divizije 19. 3. 1975 praznoval svojo 60-letnico. Rojen je bil v Kopru in je že kot mladenič okusil fašistično nasilje. Zaradi sodelovanja v protifašističnih akcijah je bil večkrat zaprt, mučen in končno obsojen na 5 let konfinacije. Leta 1941 je bil ponovno aretiran in poslan v kazenski bataljon na Sardinijo. Jeseni 1943 se je priključil I. prekomorski brigadi in se udeležil borb na dalmatinskih otokih. Pozneje se je v XIII. proletarski brigadi »Rade Končar« hrabro boril vse do zmage.

V lovsko organizacijo se je

vključil kmalu po osvoboditvi. Prihodnje leto bo slavil 30-letnico članstva v LD. Kakor na drugih področjih družbenega življenja tudi v lovstvu vsa leta aktivno deluje. Lovskemu tovarišu naše iskrene čestitke in da bi preživel še veliko zdravih let!

LD Koper

Lovska organizacija

**Mednarodna
lovska razstava v Vidmu –
preložena**

V oktobrskem Lovcu smo objavili, da bo od 7. do 14. decembra 1975 v Vidmu – Udinah v Italiji mednarodna lovska razstava in da je treba trofeje za to razstavo dostaviti Lovski zvezi Slovenije do 20. oktobra.

Dne 29. 9., je bilo to v našem glasilu že natisnjeno, pa nas je organizator te prireditve Circolo Friulano Cacciatori Sportivi obvestil, da je mednarodna lovska razstava v Vidmu iz tehničnih razlogov preložena na čas od 2. do 11. aprila 1976.

Z ozirom na to spremembo bomo določili nov rok za dostavo trofej in bomo o tem pravočasno obvestili področne zveze in uprave goj. lovišč, ki zbirajo trofeje.

Vse drugo v oktobrskem Lovcu, glede zbiranja in kakšne trofeje pridejo v poštev za razstavo, pa velja še nadalje. Lovske organizacije imajo sedaj več časa, da zbiranje trofej opravijo kar najbolje.

O točnem programu te prireditve v Vidmu – Udinah, ki bo – kakor kaže – v večjem obsegu, kot je bilo prvotno zamišljeno, bomo še poročali.

Lovska zveza Slovenije

**Lovskočuvajski tečaj
v Dravogradu**

Dne 31. 5. 1975 je bil v Dravogradu zaključen tečaj za lovske čuvaje, ki ga je obiskovalo 48 tečajnikov iz vseh lovskih družin koroške regije. Večinoma so bili delavci z nižjo izobrazbo, le trije s srednjo strokovno izobrazbo.

To je bil prvi tečaj te vrste na tem območju. Trajal je dva meseca, s predavanji štirikrat tedensko v popoldanskih urah. Tečaj je bil strokovno odlično pripravljen; predavali so naši priznani lovski strokovnjaki. Vodstvo tečaja je organiziralo tudi poučni izlet v gojitvena lovišča na Kočevsko, tečajniki pa so si ogledali tudi novi lovski muzej v Bistri. Na tečaju so vsi pridobili ustrezno znanje in tudi na zaključnem izpitu pokazali soliden uspeh.

Zaključka sta se poleg vodstva tečaja in predavateljev udeležila tudi predsednik LZ Maribor Franjo Ledinek in predsednik Lovske zveze Slovenije Lojze Briški, ki je v imenu LZS in v svojem imenu čestital tečajnikom k doseženim uspehom ter ori-

Udeleženci tečaja za lovske čuvaje v Dravogradu na ekskurziji v lovišču LZS Žitna gora, 25. 5. 1975. Med njimi spredaj vodja tečaja Janko Klemen in sekretar LZS Blaž Krže

sal tudi uspehe našega lovstva v 30 letih svobode.

Spričevala in izkaznice ter značke enot varstva narave – Gorske straže je tečajnikom izročil Franjo Ledinek. Lojze Briški pa je najboljšim podelil nagrade Lovske zveze Slovenije, ki so jih prejeli: Niko Kralj, Zdravko Viler, Janez Grabec, Maks Kramljak, Boris Pušnik.

Tečajniki so v znak zahvale podarili LZS in predavateljem spominska darila.

O. K.

Razstava za 30-letnico osvoboditve in 30-letnico Lovske družine Planina

Letos maja je LD Planina pripravila v starem malograjskem stolpu, pred vhodom v Planinsko jamo, zanimivo in poučno lovsko razstavo. Že sam ambient je razstavi dal svoj čar.

Prikazana je bila vsa divjad in tudi druge divje živali z območja LD Planina. Dermo-plastični preparati so bili postavljeni v okolje, v kakršnem te živali živijo. Ob preparatih so bili tudi napisi, ki so obiskovalcu živali predstavili, kajti razstava ni bila namenjena le lovcem, ampak še bolj drugim. Razstavljeno je bilo seveda tudi rogovje srnjakov, jelenov, čekanov itd.

Hvale vedno je, da si je razstavo ogledalo veliko ljudi, predvsem mladine. To je dokaz, da se ljudje zanimajo za naravo, še posebno pa za njen najlepši del – divjad. Zanimivo je bilo na razstavi prisluhniti ljudem. Ob takih izjavah spoznaš, da imajo naši ljudje radi divje živali in jim ni vseeno, če bi bile iztrebljene. Razstava je tudi poudarila dejstvo, da je posebno dandanes, spričo prodiranja tehničnih in kemičnih sredstev tudi na polja in v gozdove, treba za divje živali skrbeti. To ni naloga samo lovcev, ampak tudi gozdarjev, kmetovalcev in drugih. Lovci moramo imeti zaveznike v nelovcih, saj smo sami v manjšini, le tako bomo kos prizadevanjem za ohranitev divjega živalstva. Knjiga obiskovalcev potrjuje,

da je LD Planina ravnala pravilno. V knjigi izražene želje, naj bi bila takšna razstava še večkrat, bo LD Planina vsekakor skušala urediti.

J. Simšič

LD Juršinci je ob 30-letnici osvoboditve in lovstva v novi domovini razvila svoj prapor

Lovska družina Juršinci v Slovenskih goricah gospodari z loviščem 4800 ha, ki je pretežno gričevnato, nekako četrtina s Pesniško dolino pa je ravninska. Bogastvo lovišča predstavljajo predvsem srnjad, fazani, zajci, jerebice, redno pa se v lovišču tudi zadržujejo race mlakarice. Za gojitev divjadi so dobri pogoji, toda tudi LD je v lovišče vložila mnogo svojega dela. Začetek sedanje LD Juršinci sega v leto 1945. V drugi polovici tega leta sta bili na območju sedanje lovske družine ustanovljeni dve lovski organizaciji: v Vitomarcih pod vodstvom Janeza Pignarja in v Juršincih pod vodstvom Antona Slodnjaka. V Vitomarcih so bili ustanovni člani še: Maks Raušl, Franc in Anton Šamperl; v Juršincih pa: Franc Ritonja kot blagajnik, Štefan Gačnik st. kot gospodar, Franc Meznarič kot tajnik, Feliks Podhostnik, Pavel Kondrič, Anton Vičar, Franc Raušl in sedaj že pokojni lovci Janža Toplak, Anton Štebih, Janez Majerič, Janko Majerič, Blaž Čuš, Jože Vučak in Tomaž Bec.

Po vojni je bilo treba začeti iz temelja, kajti vojna vihra ni prizanesla ne divjadi ne lovcom. Lovišče je bilo prizadeto, divjad precej iztrebljena, lovci niso bili povezani, brez orožja, ni bilo lovskih naprav, ne lovskega doma in tudi izkušenj je primanjkovalo, saj v preteklosti naš človek ni imel možnosti ukvarjati se z lovom in lovskim gospodarjenjem.

Leta 1953 je prišlo do združitve LD Vitomarci in LD Juršinci v sedanjo lovsko organizacijo. Število članov se je iz leta v leto večalo.

Lovska družina Planina je na razstavi prikazala divje živali svojega lovišča
Foto J. Simšič

Sedaj ima LD 36 članov, včevši pripravnike. Lovci LD Juršinci se tvorno vključujejo v družbeno-politično življenje kraja, krajevne skupnosti in tudi širše družbenopolitične skupnosti. S kmetovalci ima LD dobre odnose.

Leta 1969 je LD začela graditi lovski dom oz. zavetišče in ga v letu 1972 uspešno dogradila. Pri tem ima velike zasluge tedanji starešina Simon Toplak in seveda vse članstvo, ki je nesebično, brezplačno delalo pri gradnji in urejanju okolice čez 4000 ur.

V nedeljo, 13. julija 1975, je LD Juršinci pod pokroviteljstvom mesokombinata »Perutnina« – Ptuj kot četrta LD v Zvezi lovskih družin Ptuj razvila svoj prapor.

V slavnostnem govoru je starešina LD Štefan Gačnik ml.

poudaril pomen 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom ter podčrtal pomen osvoboditve tudi za razvoj lovstva. Obširno je govoril o temeljni nalogi lovcev pri ohranjanju narave in njene divjadi, ki je družbena lastnina in po predpisih deležna posebnega družbenega varstva. Člani vsake LD so soodgovorni družbi kakor tudi bodočim rodovom za obstoj divjadi in za stanje v lovišču, ki jim ga je družba zaupala v upravljanje. Nadalje je spregovoril še o pomenu lovstva in lovske organizacije v sistemu ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Prapor je v navzočnosti številnih gostov, predstavnikov družbenopolitičnih in delovnih organizacij, društev, lovcev in drugih občanov razvil predstavnik pokrovitelja

Štefan Gačnik, starešina LD Juršinci, med govorom

Franc Meznarič in ga izročil v varstvo praporščakoma Simonu Toplaku ter Maksu Raušlu. Sledilo je pobratenje praporov ZLD Ptuj, LD Podlehnik, LD Dravinja-Maj-

šperk, LD Tomaž pri Ormožu z novim praporom LD Juršinci.

Da LD Juršinci ni osamljena, dokazuje 20 spominskih trahov, ki so jih zastopniki da-

rovalcev pripeli na prapor ter 240 zlatih in srebrnih spominskih žebličev.

Lovsko zvezo Slovenije in Zvezo lovskih družin Ptuj je na slovesnosti zastopal ing. Milan Trafela, predsednik ZLD Ptuj in član upravnega odbora LZS.

K prazničnemu razpoloženju je prispevalo tudi meddružinsko tekmovanje v streljanju na umetne golobe, ki se ga je udeležilo 11 lovskih družin ptujske in sosednjih občin. V ekipni konkurenci je zmagala LD Negova pred ekipami lovskih družin Bresnica I, Spodnje ptujsko polje, Leskovec in Juršinci.

Med 48 posamezniki se je uvrstil na prvo mesto Rudi Belšak, član LD »Jože Lacko« – Ptuj, pred Maksom Ivančičem iz LD Kidričevo in Štefanom Gačnikom iz LD Juršinci. V streljanju »iz lovskega stava« sta bila najuspešnejša Alojz Vurcer iz LD Trnovska vas in Marjan Petek iz LD Bresnica. Najboljši posamezniki in ekipe so prejeli pokale, diplome in vrsto praktičnih nagrad.

V zabavnem delu lovske prireditve so številne udeležence, lovce in nelovce, zabavali vokalno-instrumentalni ansambel »6 mladih« iz Maribora ter »Štef« in »Tine« iz Slovenskega narodnega gledališča Maribor.

Š. G.

Tudi LD Porezen goji fazane

Na Cerkljanskem, kjer upravlja lovišče LD Porezen, smo se več let odločali in navduševali, da bi vložili in gojili fazane.

Lovci z večletnimi izkušnjami zagovarjajo stališče, da se fazan na Cerkljanskem ne more obdržati, češ da tu ni ustreznih življenjskih pogojev. Znano je, da fazan ljubi polja, preprežena z mejami, obdelanimi njivami in gozdiči. Ugajajo mu zaraščeni bregovi potokov, rek in večji kompleksi nizkega grmičevja. Na polju se hrani, gnezdi, nizko grmičevje mu pa nudi kritje. Najraje ima suha, rahla, plodna tla, ki morajo vsebovati tudi pesek. Drobne kamenčke potrebuje tudi za prebavo. Hrani se z živalsko (ličinkami, žuželkami) in rastlinsko hrano (s koruzo, pšenico itd.). Zelo slabo za njegovo gojitev pa je, da je zelo občutljiv za zimo, ker si ne poišče hrane pod snegom, kakor to npr. zna poljska jerebica. Zato je pri nas nujno izdatno zimsko krmljenje fazanov.

Komisija za gojitev fazanov, imenovana na zadnjem občnem zboru naše LD, je vse o gojitvi fazanov na Cerkljanskem dobro proučila in ugotovila, da so tudi pri nas pogoji za obstoj te lepe divjadi. Dokaz za to je družina fazanov, ki se je lani spomladi sama naselila v našem lovišču. Pri »Pirhu« na Straži sta se pojavila fazan in fazanka. Še isto leto se je ta par razmnožil za 2 fazana-petelina in 3 fazanke. Jeseni 1974 smo naredili dve krmlilnici in fazane pozimi skrbno krmlili. Omembe vredno je, da smo vseh 5 fazanov prehranili in obdržali do pomladi. Letošnji rezultati pa so še razveseljeviši. Eno gnezdo je fazanka sama izpeljala, dve gnezdi pa smo rešili izpod kosilnice in jajca podložili domačima kokljama.

Obe koklji sta uspešno izlegli, toda prva je bila slaba mati in je vse kebkčke podušila. Druga je izvalila in vzredila 6 fazančkov, ki so sedaj že veliki in čakajo v posebni voljeri, da jih spomladi izpustimo.

Slovesnost ob razvitju prapora LD Juršinci pred domom, ki so ga dogradili leta 1972

Razveseljivo stanje s fazani je navdušilo LD, da se je odločila za nabavo 130 fazančkov, ki smo jih izpustili na petih krajih, v spolnem razmerju 1 petelin : 3 kokoši. V krajih izpustitve smo že prej namestili šest krmilnic in fazančke dalj časa krmili.

Naša LD je imela namen naseliti fazane že pred tremi leti, vendar smo se takrat na občnem zboru dogovorili, da še prej pokličemo na ogled terena strokovnjaka LZS. Prišel je in si ogledal biotop ter hitro ugotovil, da na Cerkljanskem ni pogojev za gojitev fazanov.

Kljub njegovi ugotovitvi smo se z ozirom na dejstvo, da so se fazani pri nas sami naselili in da se uspešno sami razmnožujejo, letos odločili ter nabavili omenjeno količino te lepe divjadi za razplod v lovišču.

Bodočnost bo pokazala, kdo je imel prav.

Anton Razpet,
LD Porezen-Cerkno

V spomin

Nandeta Hlebša, člana LD Mokrc in LD Rakovnik, smo 24. 6. 1975 pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Štepanji vasi. Star komaj 61 let, je tako nenadoma odšel, da smo ob vesti o njegovi smrti onemeli. Kruto resnico smo dojeli šele, ko smo se ob odprtem grobu z zelenimi vejicami za vedno poslovili od njega. Odšel je tako rekoč naravnost iz zemeljskih v večna lovišča; še isti dan, ko je prenehalo biti njegovo plemenito lovsko srce, se je namreč mudil v lovišču na lovu in na delu. Nande je bil dober lovec, odličen poznavalec lovišča in divjadi. Naravo in divjad je neizmerno ljubil, saj je vzredil dva medvedka, več srnic in drugih živali, poslovil pa se je od mladih rač. Lovil je že pred vojno, ne-

Mirko Kovač

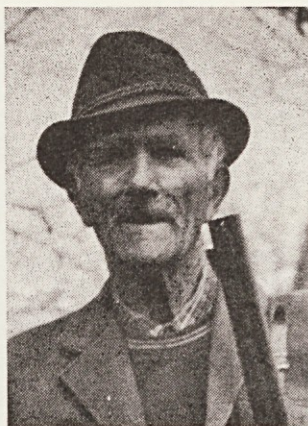
kaj dni pred smrtjo je pokazal rogovje svojega prvega srnjaka, ki ga je uplenil leta 1933. Njegovo lovsko udejstvovanje je prekinila vojna. V NOB je sodeloval kot aktivist-organizator. Po vojni je bil med ustanovitelji LD Rakovnik. Bil je večkratni starešina bivše LD Rob in LD Rakovnik. Njegove mirne in trezne odločitve na sestankih in lovih so nam bile vedno dobrodošle in tudi upoštevane.

Zdaj Nandeta ni več. Ne bo ga na brakadah in drugih skupnih lovih, kjer je bil nepogrešljiv. Zaman ga čakajo v Robu, Krvavi peči in Bukovcu, kjer so ga vsi imeli radi. Ne bo ga na zadnjih pogonih, kjer je kljub utrujenosti ostajal vedno vever in nasmejan.

Zopet je tu vesela in hkrati otožna lovška jesen. Po Golovcu in Mokrcu spet doni lovski rog in v naših mislih in spominih spet prihajaš med svoje lovske tovariše, dragi naš Nande. Ostal boš v naših srcih, tak kakor si bil, preprost, vever in pošten.

LD Mokrc in LD Rakovnik
— F. K.

Mirko Kovač je v 66. letu starosti, 5. 9. 1975, nenadoma preminil. Bil je član LD Dol pri Hrastniku ter častni član LD Boštanj in LD Hrastnik. Od leta 1942 je sodeloval v NOB kot borec-obveščevalec III. VDV brigade. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Hrastnik in potem je veliko let deloval v njenem

France Modic

upravnem odboru. Nekaj let je bil tudi član upravnega odbora LZ Zasavje-Trbovlje. Zadnja leta je bil član LD Dol. Posebno rad pa je zahajal v lovišče LD Boštanj, kjer ima velike zasluge za dograditev lovskega doma. Za svoje delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala z znakom in redom za lovske zasluge II. stopnje. Tovariš Mirko nam bo dolgo ostal v spominu kot zgled pravičnega lovca in iskrenega tovariša.

LD Dol pri Hrastniku
in LD Boštanj

France Modic-Stric, soustanovitelj LD Nova vas na Blokah, je preminil 12. 9. 1975; pet dni mu je manjkalo do dopolnjenih 77 let. Lovec je bil že pred vojno pri takratnih zakupnikih. Leta 1916 je moral v vojsko in med vojno je veliko pretrpel. Bil je tudi Maistrov borec za našo severno mejo. Po vojni se je opredelil za napredne sile in že v začetku druge svetovne vojne je sodeloval v OF, za kar je prejel priznanje.

V lovski družini je največ pripomogel kot gospodar. Sicer pa je bil zelo discipliniran član, priljubljen med lovskimi tovariši in vaščani. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge. Bloški lovci smo ga na zadnji poti pospremili z lovskimi častmi in ga bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Nova vas — Bloke

Janez Žorž

Janez Žorž, kmet iz Slapa in soustanovitelj LD Vipava, nas je 25. 5. 1975 za vedno zapustil v 78. letu starosti. Dolgeletnega in požrtovalnega člana, velikega ljubitelja narave in kinologa smo pokopali na slapskem pokopališču z lovskimi častmi.

Okusil je vse težave in krivice od raznih vladavin Avstro-Ogrske do fašistične okupacije. Kot zaveden Slovenec je že od začetka sodeloval v OF. Na njegovi domačiji so se pogosto ustavljale brigade in angleške misije ter vedno dobile zatočišče in okrepčilo.

Član zelene bratovščine je postal že takoj po prvi svetovni vojni. Ob odprtem grobu se mu je zahvalil za ves njegov trud v lovstvu član LD Vipava, za njegovo sodelovanje v NOB pa tovariš Miklavčič-Florjan.

Dragi Janez, pogrešamo te. Ne bomo te pozabili, dokler tudi mi ne odidemo za teboj v večna lovišča.

LD Vipava

Štefana Miholiča iz Kobilja, prizadevnega lovskega tovariša, ni več med nami. Člani LD Dobrovnik v Prekmurju smo se 1. septembra 1975 poslovili od njega, ki je zapustil naše vrste v 56. letu starosti.

Po vojni je bil med ustanovitelji takratne LD Kobilje. Pozneje se je vključil v LD Dobrovnik. Njegova dejavnost je bila vidna. Zaupali smo mu mesto predsednika nadzornega odbora skozi

več mandatnih dob. Tudi pri gradnji naše lovske kože je veliko pripomogel, ne fizično, pač pa z vodenjem evidence o opravljenem delu. Bil je tak član naše LD, kakršnih si iskreno želimo. Bil je tudi izredno aktiven družbenopolitični delavec, večletni predsednik krajevne SZDL Kobilje, aktiven gasilski funkcionar itd. Za svoje delo je prejel več priznanj, med drugim tudi republiško priznanje OF.

Dragi Štefan, tvojih uspehov nismo prezrli, niti jih ni Lovska zveza Slovenije, ki te je na predlog LZ Prekmurje odlikovala z znakom za zasluge.

Lovske salve, ki so jeknile ob tvojem grobu, so ti bile naš pozdrav v poslednje slovo in hkrati obljuba, da bomo obiskovali tvoj prerani grob in te ohranili v trajnem spominu.

LD Dobrovnik – F. Mlinarič

Lovska kinologija

II. tržaška tekma psov po krvnem sledu, 8. junij 1975

Lov na srnjad, tako kot ga pojmujejo danes, je na Tržaškem razmeroma mlad, saj je bil še pred nekaj desetletji srnjak na Krasu prava redkost. Danes ga imajo tudi onstran meje že tik ob morju. Odstrel te parkljaste divjadi, kljub sicer za naše pojme nekoliko čudnim, vendar pa strogim normam, stalno narašča, z njim pa tudi število zastreljene divjadi.

Tudi pravilno iskanje te divjadi s šolanim psom za sle-

denje po krvnem sledu je bilo pred leti nekaj precej novega. Med prvimi, ki je začel spodbujati lovce k šolanju krvosledcev, je bil sedanjí predsednik Tržaškega lovskega kluba (TLK) Fulvio Ponti. Ta je bil pred nekaj leti tudi pobudnik in vodja prve tekme krvosledcev v Trstu. Namen tedanje prireditve je bil predvsem pokazati njihovim lovcem, kaj od šolanega krvosledca zahtevamo, kako ta na sledu dela in predvsem vzbuditi vsaj nekaj zanimanja za to dejavnost.

Kaže, da je takrat seme padlo na plodna tla. Dokaz za to je bila letošnja tekma krvosledcev, ki se je odlikovala ne le po dobri organizaciji, marveč tudi po več italijanskih lovskih psih. Medtem ko je na prvi tekmi sodeloval med sedmimi psi iz Slovenije le en pes iz Italije, jih je bilo tokrat kar pet.

Organizator TLK in vodja tekme Fulvio Ponti pa sta si to prireditev zamislila tudi kot srečanje lovcev-kinologov treh sosednjih držav: Italije, Jugoslavije in Avstrije. Iz Slovenije smo bili kot sodniki povabljeni Ljuban Zadnik, Jože Škofic in podpisani; kot tekmovalci pa so se je udeležili Alojz Mlakar in Zdravko Kosmač z Gorenjskega ter Rudi Kravanja z Notranjskega.

Avstrijskih tekmovalcev žal ni bilo, ker so prav ta dan imeli proslavo 85-letnice svojega kluba krvosledcev. Vabilu pa so se odzvali njihov sodnik Ewald Hanser ter skupina koroških hornistov, ki je dala tekmi poseben pečat.

Od Tržačanov je na koncu sledi sodil g. Anibale Drobnič.

V soboto, dan pred tekmo, je vsak sodnik položil tri sledove z jelenjo krvjo; dolgi so bili približno po 600 m. Sledovi so imeli po dve ostri kljuki, sicer pa so bili vzporedni in v medsebojni razdalji po stopetdeset korakov. Večje razdalje nam teren, ki smo ga imeli na voljo, žal ni dopuščal.

Revir, v katerem smo polagali sledove, je bogat s srnjadjo, zlasti pa z zajci, tako da zapeljevalnih sledov ni manjkalo.

Po opravljenem delu smo se

zbrali v »Zavetišču bazoviških lovcev«, kakor je napisano ob vhodu v prijetno lovsko sobico. Tu smo z vodjo tekme g. Pontijem ponovno predebatirali pravilnik tekme, ki ga je bil TLK izdelal namenoma za to in morebitne nadaljnje take tekme. Pravilnik daje poudarek ne le sledenju po krvnem sledu, ki je seveda najvažnejše, ampak tudi nekaterim drugim disciplinam, ki jih mora šolan krvosledec obvladati, te so: vodljivost ob nogi, odložitve (s strelom), vedenje psa ob mrtvi divjadi, oblajanje ali pokazanje in končno čuvanje mrtve divjadi.

Na samem sledu sta bili dovoljeni dve sodnikovi korekturi, tretja pa je psa že diskvalificirala. Posamezne discipline smo ocenjevali z ocenami od 0 do 5. Ker pa so te discipline precej različnega pomena za praktičen lov, je bil vsaki dodan še specifičen koeficient, s katerim je bila pomnožena sodnikova ocena. Vsota produktov je dala skupno število doseženih točk posameznega psa.

Po zanimivi debati in primerjavi z našim in avstrijskim pravilnikom je g. F. Ponti predlagal, naj bi bila takšna tekma vsako leto in sicer izmenoma v Italiji, Sloveniji in na avstrijskem Koroškem. Posebej je poudaril, da mora lovsko-kinološko tovarištvo presegati državne meje. Obenem je prosil, da njegov predlog posredujemo svojim kinološkim organizacijam ter skušamo čim bolj izkristalizirati kriterije za enoten program tekme.

V nedeljo zjutraj, 8. 6. 1975, je vodja otvoril tekmo s priložnostnim govorom, nakar so »besedo« prevzeli avstrijski lovski rogovi. Takoj po žrebanju je startal prvi pes. Ta je še sledil v jutranji rosi, ki je pa drugi psi niso bili več deležni. Torej je bilo njihovo delo še težje.

Razen enega samega ostrodlakega jazbečarja so, kljub ne ravno lahkim kraškim terenским pogojem, uspeli vsi psi, kar je za tekmo prav gotovo velik uspeh.

Najboljši so bili:

1. hannovrski barvar Brin; lastnik in vodnik Alojz Mlakar, SR Slovenija.

2. bavarska barvarka Betti v. Gutzelspitz; lastnik in vodnik Zdravko Kosmač, SR Slovenija.

3. brak-jazbečar Groll v. Pollana; lastnik in vodnik Rudi Kravanja, SR Slovenija.

Vsekakor zavidljiv uspeh vseh treh naših tekmovalcev! Bavarka Betti je bila na sledu sicer za malenkost boljša od hannoverčana Brina, vendar je bil le-ta brezhiben v vseh drugih disciplinah.

Vsi nastopajoči vodniki so prejeli spominske značke, prvi trije pa tudi pokale. Vsakemu so ob nagraditvi tudi zatrobili različen lovski znak – motiv. Tudi sodniki smo prejeli lepe spominske plakete; Marija Vodičarjeva, sodniška pripravnica, ki nam je pri polaganju sledov in med tekmo pomagala, pa je za sodelovanje prejela spominsko diplomu TLK.

Na koncu se je vodja tekme s pristržnimi besedami spomnil tudi njihovega prijatelja in mentorja prve tekme, našega preminulega kinološkega sodnika Jožeta Kristena. Njemu v počastitev je iz lovskih rogov zadonel »konec lova«. Ta lepa gesta Tržačanov ponovno dokazuje, kako zelo je bil naš kinološki tovariš priljubljen tudi izven meja naše domovine.

Leo Fabiani

Jubilejna preizkušnja psov jamarjev v Velikovcu, Avstrija

Na povabilo Kluba ljubiteljev lovskih terierjev v Avstriji, skupine dežele Koroške, ki praznuje 20-letnico obstoja, sem se po sklepu občnega zbora našega Kluba ljubiteljev psov jamarjev udeležil njihove jubilejne uporabnostne preizkušnje v Velikovcu.

Udeležil sem se je kot sodnik in vodnik s svojo psico Doro, predvsem z namenom:

1. da se kot mlad sodnik psov jamarjev seznanim s tekmovanjem v inozemstvu ter z različnimi postopki pri delu sodnikov, njihovimi kriteriji, s kvaliteto njihovih psov in s pripravami za tako preizkušnjo;

Predsednik Tržaškega lovskega kluba Fulvio Ponti izroča pokal Rudiju Kravanji, poklicnemu lovcu lovišča Jelen-Snežnik. Njegov brak-jazbečar Groll je dosegel tretje mesto

2. da kot mlad vodnik poskusim tekmovati s svojo psico.

Preizkušnja je bila 12., 13. in 14. septembra, blizu Velikovca. Prijavljenih je bilo 18 psov iz različnih krajev Avstrije in moja psica iz SR Slovenije oziroma Jugoslavije.

Celotna prireditev je bila zelo dobro organizirana in pripravljena. Psi so bili v vseh disciplinah preizkušeni z nekaj izjemami na površini v krogu 5 km. Zelo primeren teren je bil za vodno delo in sledenje vleke.

Za sledenje po krvnem sledu so bili sledovi položeni samo v gozdu, dan pred nastopom psov v tej disciplini, 12. 9. od 16. do 18. ure. Pse so privedli na »nastrel« naslednji dan ob 9. uri. V noči med polaganjem sledov in sledenjem je rahlo deževalo. Vsak krvni sled je bil dolg 600 m, z eno kljuko, na koncu sledu pa je bila položena uplenjena srna. Vsi psi so uspešno izdelali krvni sled, nekateri prej in z boljšo oceno, drugi pa so potrebovali nekaj več časa in prejeli nekoliko slabšo oceno.

Za vodno delo so imeli nekaj živih belih rac, kar ni bilo najbolje. Za prinašanje iz vode je bila ustreljena divja raca mlakarica, ki so jo metali v vodo izpod strele. Preizkušnja gonje, če pes glasno ali tiho goni, je odpadla oziroma so preizkusili samo nekatere pse, za katere so bili sodniki, z ozirom na prejšnje preizkušnje, v dvomih glede njihove gonje. Sporočili so, da vseh psov ne bodo preizkusili v tem predmetu zaradi pomanjkanja zajcev.

Tudi mene so obvestili, da bo moja psica preizkušena v tem predmetu. Tričlanska komisija, jaz in psica smo se zjutraj 12. 9. odpeljali po stranski cesti na teren, da bi našli zajca na paši, a kljub vsemu prizadevanju nismo imeli sreče. Poskusili smo še naslednji dan, ob 5. uri. Tokrat smo se izjemno odpeljali ca. 30 km daleč, da smo našli zajca na paši. Psico smo dali na sled. Hitro ga je dvignila in kratko ter glasno pognala. Z nami je bil tudi avstrijski lovec s psom. Zopet smo iskali drugega zajca še eno uro, da smo ga videli in preizkusili tudi njegovega

psa. Tudi ta je dobil pozitivno oceno.

V nedeljo, 14. 9., je bila preizkušnja v rovu, ki je ustrezno izdelan in ograjen, da imajo pristop k rovu samo sodniki in vodnik, drugi pa lahko spremljajo dejavnost psa izza ograje. Za preizkušnjo ostrosti psov v rovu so imeli štiri jazbece in lisico, za izvlačenje iz rova pa mrtvega jazbeca in mrtvo lisico. Vsi psi so izredno lepo delali, bodisi pri izvlačenju divjadi iz rova ali v spopadu z živo zversko divjadjo. Zelo mi je težko, a moram omeniti, da se je psica sicer v vseh disciplinah dobro izkazala, pri preiskavi rova in v stiku z roparico pa je odpovedala. Vzrok je bil verjetno v tem, ker je psica navažena samo naravnega rova in spopada z lisico, ne pa z jazbecem. To sem sodnikom povedal, vendar niso upoštevali.

Končni rezultat ocen mi sicer ni znan, vendar je po mojem prepričanju preizkušnja prav dobro uspela. Pripomnim naj le, da so bili vsi psi prej praktično dresirani v takšnem umetnem rovu, saj je vsak pes, ko je zagledal ograjo

in rov, brez vsakega pomisleka planil v rov in po odstranitvi rešetk takoj napadel divjad. Menim, da so vsi psi imeli za seboj več takšnih vaj.

Delo sodnikov je bilo zelo korektno, a sem imel težave zaradi jezika. Nekaj sodnikov je sicer govorilo slovensko, a zelo previdno in se niso spuščali v daljši razgovor v našem jeziku.

V soboto, 13. 9. ob 20. uri, je bila v hotelu Hof proslava 20-letnice koroške skupine ljubiteljev jamarjev. Predstavniki avstrijskega kluba lovskih terierjev so zbranim lovcem in nelovcem podali obširno poročilo o delovanju tega kluba oziroma koroške skupine. Zaslužnim klubskim delavcem so podelili spominke diplome in odličja. Program je bil izpolnjen tudi z nastopom mešanega pevskega zbora in narodnimi plesi. Po preizkušnji sem nekaj avstrijskih vodnikov povabil na uporabnostno medrepubliško tekmo v Staršah pri Mariboru in se organizatorju zahvalil za gostoljubnost. Neglede na uspeh oziroma neuspeh moje psice sem zelo zadovoljen z ogledom te preizkušnje. Tudi drugim vodnikom jamarjev priporočam, da se v bodoče takšnih tekem udeležijo. Našemu KLPJ pa iskrena hvala za pozornost, da mi je kot mlademu kinol. sodniku omogočil ogled te prireditve in kot vodniku nastop s svojo psico na njej!

Vinko Foršček

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Koker španjeli (JRŠK):

Astor, 1359 – Rina, 1342. Leglo 10. 7. Rejec Lidija Habinc, Tomšičeva 21, Kamnik. Puli Marijagraški, 60035 – Bistra, 1451. Leglo 5. 8. Rejec Jože Sušič, Rečica, Laško.

Posavski goniči (JRGp):

Kič, 10106 – Lada, 10096. Leglo 16. 11. Rejec Milan Ložar, Vinje n. h., Dol pri Ljubljani.

Kdl. istrski goniči (JRGki):

Bari, 7297 – Aga, 60154. Leglo 20. 11. Rejec Mirko Grobelnik, Gmajna 43, Slovenj Gradec. Etos Mehovski, 7454 – Leda, 60136. Leglo 26. 10. Rejec Vinko Medved, Kanomlja 12, Spodnja Idrija.

Resasti istrski goniči (JRGri):

Tigo, 2072 – Lesi, 2042. Leglo 28. 9. Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto. Azor Izvirski, 2074 – Tara, 2057. Leglo 30. 10. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto. Pazi, 60018 – Ajda Izvirka, 2076. Leglo 7. 11. Rejec Avgust Cah, Triglavska 38, Idrija.

Lovski terierji (JRLT):

Dago v. Kreusen Eiche, 60094 – Biba Dešna Puštalska, 5581. Leglo 25. 11. Rejec Ivan Pintar, Puštal 9, Škofja Loka. Ago Dreveniški, 3552 – Kora Črnoliška, 5930. Leglo 24. 10. Rejec Edi Lapornik, Kuretno 20, Laško.

Foksterierji (JRFos):

Robin v. d. Wijngaartsberg, 1436 – Senta (Era), 1423. Leglo 19. 10. Rejec Alojz Ribič, Cerkniška 11, Ljubljana.

Angleški poentri (JRPPo):

Gali, 3020 – Bora Notranjska, 3031. Leglo 2. 9. Rejec Bojan Habjan, Stranska pot 3/8, Grosuplje.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

»Laufduš«

Na Vranskem je pred drugo svetovno vojno živel priljubljeni in dobrovoljni gostilničar J. Š. Imel pa je navado, da je pri govorjenju pogosto uporabljal medklic »laufduš«.

Zato se ga je prijelo ime

»Laufduš« in ljudje so ga tudi tako klicali. Sprva se je na svoje novo ime jezil, potem pa je sprevidel, da je najbolje, če se zanj sploh ne zmeni.

Gostilničar J. Š. je imel veliko prijateljev med takratnimi vranskimi lovci, ki pa so danes že z njim vred v večnih loviščih. Prav ti so si na gostilničarjev račun privoščili duhovito šalo.

Vranska lovska družba je napravila izlet v Ljubljano na velesejem. Pa se je spomnil eden in predlagal: »Pišimo razglednico našemu vranskemu oštirju!« Predlog je bil enoglasno sprejet in napisana razglednica s podpisom navzoče lovske bratovščine. Tedaj eden izmed njih pravi: »Veste kaj! Naslov pa enostavno napišimo: Laufduš, Vransko.«

Rečeno, storjeno.

Razglednica pride na vransko pošto. Pismonoša Janez prebere naslov in pokaže razglednico upravniku pošte J. K. ter ga vpraša, ali naj jo dostavi gostilničarju. Upravnik mu odvrne: »Najprej ga vprašaj, če je ta karta njemu namenjena.« Pismonoša Janez je storil, kakor mu je bilo naročeno. Gostilničar je vzel karto brez pripombe in Janeza še nagradil z dvema kozarcema dobrega vina.

Vranski lovci so bili naslednje dni zaman radovedni, kakšno »reakcijo« so povzročili njihovi pozdravi. A vse je bilo mirno in tiho. Gostilničar nikomur niti ni omenil razglednice in do vseh lov-

cev je bil ljubezniv in dobrovoljen kakor prej.

Vranski lovci so svoje lovske pojedine imeli navadno pri gostilničarju J. Š. Čas je tekel in zopet so se začeli skupni lovi, brakade. Vranska lovska družba je priredila veliki lov in gostilničarju sporočila, naj pripravi dobro večerjo za »zadnji pogon«. Gostilničar se jim je zahvalil za naročilo in jim sporočil, da bo poskrbel za prvovrstno pojedino ter izvrstno kapljico.

Tako se je tudi zgodilo. Na mizi je bila med drugim tudi zapeljivo dišeča pečenka, da so se gostom od prijetnih vonjev širile nosnice. Jedli so z največjo slastjo in vsak je skušal spraviti čimveč v svoj želodec.

Ko je pečenke zmanjkalo na krožnikih in so se lovci le še oblikovali ter se zadovoljno brisali po bradi in okrog ust, se med vrati pokaže gostilničar z – mačjo glavo in kožo v rokah. Vsem navzočim na ves glas zakliče: »To je bil Laufduš, vi ste ga pa pojedli. Zato Laufduša od danes naprej ni več.«

Učinek mačje glave in kože ter gostilničarjevih besed je bil nenavaden. Lovci so drug za drugim vstajali od mize in hiteli na svež zrak. Zgodovina sicer o tem molči, kaj se je potem dogajalo pred gostilno. Dejstvo je le, da so se vranski lovci s te pojedine vrnili domov z bolj praznimi želodci, kakor pa so šli na »zadnji pogon«.

F. B.

STEYR-MANNLICHER MANNLICHER- SCHÖNAUER M 72

Naš izdelek sta dve enakovredni puški:

1. STEYR-MANNLICHER, moderna repetirka z menjalnim, vrtljivim nabojnikom (magazinom) iz makrolona in s potisno varovalko, ki deluje neslišno.
2. MANNLICHER-SCHÖNAUER M 72, s kovinskim vrtljivim nabojnikom in z gibljivo, neposredno na udarno iglo delujočo varovalko.

Obe puški sta z mrzlokovano cevjo in zadevata z največjo natančnostjo.

Razmere v loviščih so si tako različne, kakor so različni lovci.

STEYR-MANNLICHER izdelki ustrezajo vsakemu lovišču in vsakemu lovcu. V 30 različnih kalibrih. Z masivnim zaklepom, a v različnih težah. Od lahkih pušk za lov v lovopustu pa do težkih, z rezervnim nabojnikom, za lov na tropsko veliko divjad. Z naprožilom ali brez njega itd.

Kopito je lahko oljeno ali lakirano, tudi umetniško rezljano ali gravirano. Nobenega serijsko izdelanega strelnega orožja ni v tolikih variantah, kakor sta ta dva izdelka.

Puške STEYR-MANNLICHER kakor tudi MANNLICHER-SCHÖNAUER M 72 v vseh modelih in kalibrih ima stalno na zalogi puškarna

Hans Fanzoj,
Borovlje – Ferlach, Avstrija.

Pri njem dobite tudi vse potrebne informacije za uvoz tega orožja.

STEYR-DAIMLER-PUCH AG
A-4400 Steyr, Austria

Model kroja iz naše tkanine je izdelek krojaške delavnice, specializirane za lovske kroje: Franjo Kraljič, Borštnikov trg 1, Ljubljana

bača

Na pobudo lovcev, zaposlenih v našem podjetju, smo izdelali izredno fino tkanino iz 100% čiste avstralske runske volne za lovske kroje, ustrezne vsem zahtevam.

Pri določanju barve in kvalitete smo se ravnali po željah večine lovcev, da namreč raje kupujejo zeleno kakor rjavo blago za lovske obleke. Izdelali smo vzorec zeleno rjave barve, ki ga je upravni odbor Lovske zveze Slovenije na svoji seji, 28. 6. 1975, potrdil, da je primeren za slovenski lovski kroj.

Naše podjetje bo vsem lovskim družinam na njihovo željo posredovalo vzorec blaga, da se bodo lovci lahko lažje odločali o nakupu.

Vsaka lovska družina, ki ima svoj žiro račun in neposredno naroči v tovarni vsaj 20 m blaga, je oproščena določenih davčnih obveznosti in je meter blaga le po 203 din.

V maloprodaji bo to blago znatno dražje.

Lovski kroj iz te tkanine je primeren za vsako slovesnost, v hladnem vremenu kakor v toplem, ko je težki loden neprimeren.

bača

tovarna volnenih izdelkov

65243 PODBRDO

Telefon (065) 83-710